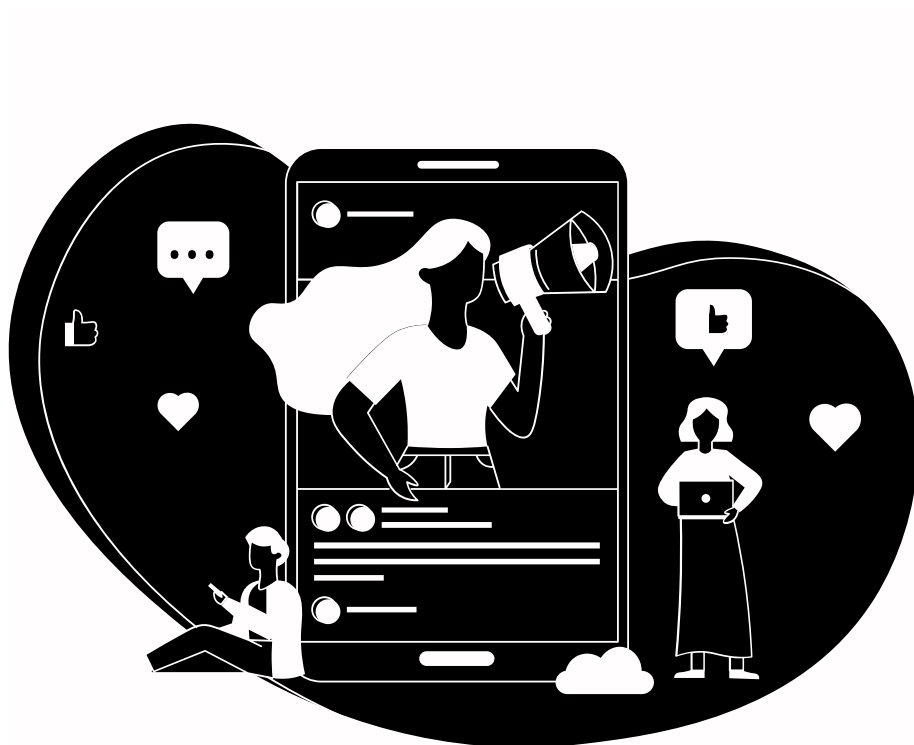

Universiteit Utrecht

Bachelor thesis

Destroy my Art: kunst in posthistorische tijden

Een discourse analyse hoe Instagramgebruikers betekenis geven aan het kunstwerk
'Destroy my Face'

Joëlle Hopman | 6521096

Media & Cultuur
Honours Humanities Programme

Blok 4, 2020 - 2021
Rob Leurs

17 juni 2021

Aantal woorden: 11843

Abstract

Deze thesis betreft een discourse analyse van de online ophef rond het kunstwerk 'Destroy my Face' van Erik Kessels op de Instagrampagina @not.a.playground. Deze pagina was een van de centrale punten waar voor- en tegenstanders van het werk de betekenis van 'Destroy my Face' bediscussieerde. Dit kunstwerk bestond uit een zestigtal portretten van samengestelde vrouwelijke gezichten als aanklacht tegen het ongezonde schoonheidsideaal en werd na slechts vijf dagen exposeren onder alle druk verwijderd. Er ontstond ophef door de vrouwenvriendelijke associaties die het werk zou oproepen door haar beeldvorming en manier van exposeren als vernietigbare vloer van een skatehall. Deze thesis tracht de manier waarop de gebruikers van de Instagrampagina @not.a.playground betekenis geven aan dit werk te achterhalen. Dit wordt vervolgens tegen het posthistorische beeld afgezet dat kunstcriticus Arthur C. Danto meende vast te stellen vanaf de tweede helft van de 20^e eeuw. Volgens Danto geniet de kunstenaar ultieme vrijheid doordat kunst haar uiterste potentie van ontwikkelen behaald heeft. Ophef rond een werk als dat van Kessels suggereert anders: de materiele gestaltevorming van een werk en haar theorie zijn in een pluriforme cultuur waarin kunst als communicatief middel opgevat wordt juist van groot belang. Kunst is daarmee niet langer zomaar een object maar vormt een middel dat eenieder vrijstaat om te gebruiken, waarbij de kunstenaar de verantwoordelijkheid houdt voor wat het werk verkondigt maar de zeggenschap hierover verliest.

Voorwoord

Het moment is daar... Zelden heb ik zoveel spanning rond een opdracht ervaren maar het feit dat deze thesis nu voor u ligt zegt dat dit in ieder geval alvast is gelukt! Grote dank aan Rob, mijn thesisbegeleider aan wie ik vele mailtjes vol gedachtenspingsels heb kunnen sturen en wie hielp mijn ideeën te concretiseren. Daarnaast ook grote dank naar mijn lieve familie en vrienden die mij met de nodige koffie en lieve woorden door deze laatste loodjes heen hielpen. Dit vormt niet alleen het einde van een zeer vreemd jaar, maar ook het einde van mijn tijd hier aan de Universiteit van Utrecht. Zoals de wereld zich langzaam weer opent en het leven zich achter de vele computerschermen vandaan beweegt ga ook ik een nieuwe weg.

Ik hoop dat onderstaande thesis u net zo zal interesseren als ik heb ervaren met het onderzoeken en schrijven ervan!

Voor nu tot ziens!

Inhoud

Abstract.....	pag. 2.
Voorwoord.....	pag. 3.
Inleiding.....	pag. 6.
Theoretisch kader.....	pag. 10.
Herleving publieke sfeer?	pag. 10.
Activisme op de sociale mediaplatformen.....	pag. 12.
Betekenisgeving aan kunst.....	pag. 14.
Methode.....	pag. 17.
Deelvraag 1	pag. 20.
Deelvraag 2	pag. 30.
Deelvraag 3.....	pag. 34.
Conclusie.....	pag. 39.
Discussie.....	pag. 41.
Bibliografie.....	pag. 42.
Bronnen.....	pag. 43.
Bijlage.....	pag. 44.
Verklaring intellectueel eigendom.....	pag. 47.

“If everyone goes off in different directions, there is no longer a direction toward which a narrative can point. It is a wholesale case of living happily ever after. And that, I have claimed, is the state of the art world after the end of art.”¹

~ Arthur C. Danto ~

¹ Arthur C. Danto, “The End of Art: A Philosophical Defense,” *History and Theory* 37 no.4 (winter, 1998): 128.

1| Inleiding

‘Destroy my Face’ – dat was de oproep tevens titel van het werk waarmee Nederlandse fotograaf- en kunstenaar Erik Kessels exposeerde in de BredaPhototentoonstelling van 2020 (zie afbeelding 1).² Wat hij daarbij niet voorzag, was de snelle vlucht die zijn doelstelling zou nemen: in een tijdsbestek van vijf dagen ontstond er zoveel kritiek op het werk dat PIER15, de skatehal die zich voor het project ter beschikking had gesteld, zich genoodzaakt zag het werk te verwijderen omdat het voortbestaan van de hal in gevaar kwam.³ Zijn werk, een fotocompilatie van 60 samengestelde portretten van vrouwelijke gezichten, zichtbaar onder handen genomen door plastische chirurgie en vertoont als vloer bestickering van de skatehal, werd vernietigt. Het werk was in deze vijf dagen uitgegroeid tot onderwerp van een verhitte discussie op de sociale mediakanalen waarbij Kessels en de betrokken partijen ervan werden beschuldigd misogynie te verheerlijken en aan te zetten tot geweld tegen vrouwen. Dit werk, zo klinkt de strekking, had nooit mogen worden goedgekeurd om te worden vertoond.

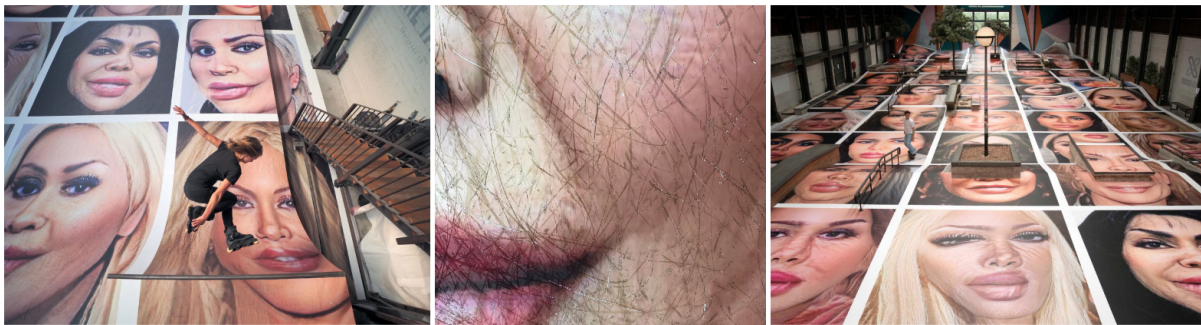

Fig. 1 Erik Kessels, *Destroy my Face*, 2020, Photograph, 60x stickers 4m x 4m, BredaPhoto 2020, PIER15, Breda.

Anno 2021 is het geen onbekend recept: iemand zegt of plaatst een uitspraak, dit wordt opgepakt in de sociale media en discussie breekt los. Van het uitjouwen van cabaretier Martijn Konings na zijn publieke *roast* bij JINEK of uitbannen van muzikant Bilal Whahib na zijn ongewenst gedrag.⁴ Op de *socials* gonst het van de speculaties, meningen en commentaar, dat precies laat weten waarom iets of iemand om welke reden niet langer door de beugel kan. Verdere bestudering van deze discoursen, is daarom een goede manier om inzicht te verkrijgen in de ideeën die er rond een onderwerp heersen.

De verschillende platformen spelen tegenwoordig een grote rol in de politieke bewustwording.⁵ “What we are witnessing is an opening up of the public, facilitated by social

² “Destroy my Face,” Exhibitions & Installations, Erik Kessels, laatst gebruikt op 10 juni, 2020, <https://www.erikkessels.com/destroy-my-face>.

³ “Skatepark verwijdert kunstwerk van BredaPhoto 2020,” BredaPhoto, laatst gebruikt 10 juni, 2021, <https://www.bredaphoto.nl/skatepark-verwijdert-kunstwerk-van-bredaphoto-2020/>.

⁴ Jacob-Jan van de Groep, “Ophef over Thierry Baudet-roast Martijn Koning bij Jinek,” *Televizier*, 12 maart, 2021, <https://www.televizier.nl/amusement/ophef-over-baudet-item-martijn-koning-bij-jinek>.

⁵ Farida Vis, Simon Faulkner, Safiya Umoja Noble en Hannah Guy, “When Twitter got #Woke: Black Lives Matter, DeRay McKenson, Twitter, and the Appropriation of the Aesthetic of Protest,” in *The Societal and Political*

movements, which expands the range of voices that can be heard and diverse expressions of political voice,” luidt de intro van het in 2019 verschenen boek *The Aestics of Global Protest: Visual Culture and Communication*.⁶ De sociale media worden hierin geadresseerd als “Space that complements the physical or material manifestation of protests in parks, squares and streets. Even protests, activities and movements which focus exclusively on digital spaces cannot be entirely disentangled from the material power of mass mobilization in public space.”⁷ Dat zich online een protest heeft weten te vormen in dermate proporties dat een instantie zich bedreigd voelde en overging tot verwijdering, valt in dit klimaat dan ook niet ineens uit de lucht. Volgens communicatiewetenschappers Shari Veil en Damion Waymer vormen de kunsten heden ten dage vooropgesteld een communicatief middel waarover activisme en empowerment wordt uitgevochten.⁸ Zij spreken van een zogenoemde *age of cancel culture* en illustreren hoe gemarginaliseerde minderheden het narratief van een kunstwerk uitdagen door een alternatief narratief aan te dragen.⁹ De beweging wordt hierbij veelal kracht bijgezet door de opponent het zwijgen toe te brengen door hen te cancelen of er op aan te dringen het werk te verwijderen.¹⁰ Dit lijkt ook het geval te zijn bij ‘Destroy my Face’, de kunstenaar zijn intenties een lans te breken voor de natuurlijke vrouw lijken het niet te hebben gehaald bij het narratief van misogynie.

Deze casus geeft naast de werking van sociale media als ‘digitaal Malieveld’ ook nog inzicht in iets anders: Hoe een collectief aan verenigde individuen betekenis vormen aan een onderwerp, in dit geval kunst. In de vele opmerkingen en reacties op dit werk in de variëteit aan mediavormen die de 21^e eeuw kent, komt een sterk beeld naar voren hoe men betekenis geeft aan kunst. Volgens Amerikaanse kunstcriticus Arthur C. Danto leven we sinds de jaren ’70 van de vorige eeuw in een posthistorische tijd, waarin kunst van iedere doelstelling ontheven is en betekenis ontstaat.¹¹ Al wat rest is een gelukkige voortzetting van bestaan waarin kunstenaars vrij zijn om alles te maken wat hun harten begeert, zonder hierbij beperkt te worden door een stilistische traditie of narratief van ontwikkeling dat moet worden uitgewerkt.¹² Recentelijk baanbrekende kunstwerken als het duur

Implications of Black Lives Matter Digital Activism, red. Aidan McGarry, Itir Erhart, Hande Eslen0Ziya, Olu Jenzen en Umut Korkut, 247 – 266 (Amsterdam: Amsterdam University Press), 250.

⁶ Aidan McGarry, et al., “Introduction: The Aesthetics of Global Protest: Visual Culture and Communication,” in *The Societal and Political Implications of Black Lives Matter Digital Activism*, red. Aidan McGarry, Itir Erhart, Hande Eslen-Ziya, Olu Jenzen en Umut Korkut, 15 – 38 (Amsterdam: Amsterdam University Press), 20.

⁷ McGarry et al., “Introduction: The Aesthetics of Global Protest,” 20 – 21.

⁸ Shari Veil en Damion Waymer, “Crisis Narrative and the paradox of erasure: Making room for dialectic tension in a cancel culture,” *Public Relations Review* 47 (2021): 3. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2021.102046>.

⁹ Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 3.

¹⁰ *Ibid.*, 8.

¹¹ Danto, “The End of Art,” 128.

¹² Arthur Danto, “Introduction: Modern, Postmodern and Contemporary,” in *After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History*, (Princeton University Press, 1997), 5.

verkochte concept van een banaan met tape (*Comedian*, Maurizio Cattelan) of een puur digitaal kunstwerk verkocht als non-fungibel token (*First-500-days*, Beeple) lijken dit beeld te bevestigen.¹³ Maar is dit ook hoe kunst begrepen wordt als we kijken naar de casus van ‘Destroy my Face’? Hoe kan het bijvoorbeeld zijn dat een werk op gronden van interpretatie bij het publiek, gedwongen moet worden weggehaald?

Om meer inzicht te krijgen in de manier waarop betekenis aan een kunstwerk wordt geconstrueerd, richt ik mij in deze thesis op de online ophef die is ontstaan rond ‘Destroy my Face’, om de precieze discoursen te achterhalen waar middels het kunstwerk wordt begrepen. Hiervoor richt ik mij met onderstaande hoofdvraag op één van de digitale locaties waar het werk hevig is bediscussieerd:

Middels welke discoursen construeren de discussiërende Instagrambezoekers op @not.a.playground betekenis aan ‘Destroy my Face’ van Erik Kessels?

De pagina @not.a.playground is een activistische Instagrampagina dat op 13 september 2020 werd opgericht ter bekritisering van ‘Destroy my Face.’¹⁴ Zij vergaarden veel aandacht en publiceerden een open brief die door duizenden mensen werd ondertekend en de beweging daarmee kracht bijzette.¹⁵ Middels een discoursanalyse van de bezoekersreacties op deze pagina kunnen de patronen in de argumentatie worden achterhaald. Zo is het proces te doorgronden hoe er op dit digitaal protestveld betekenis wordt gegeven aan kunst. Er volgt nu eerst een theoretisch kader met de nodige theorie waarin dit onderzoek zich plaatst. Van daaruit kijk ik naar de methode waarna de uiteindelijke analyse wordt uitgevoerd en van betekenis wordt voorzien. De volgende deelvragen helpen hierbij tot een antwoord te komen:

1. Met welke discoursen wordt er betekenis gegeven aan ‘Destroy my Face’?
2. Op welke manier suggereren de discoursen een functie van kunst?
3. Op welke manier contrasteert de manier waarop Danto spreekt over een posthistorische periode met de manier die de discoursen over ‘Destroy my Face’ suggereren?

Mocht u nu denken; dat zijn twee verschillende onderwerpen samengebracht in één thesis? Dat klopt! Doordat ik naast Media en Cultuur ook lessen in het Honours Humanities programma volg werd mij de opdracht gegeven een stuk te maken wat interdisciplinair is. Dit betekent dat ik naast de literatuur uit

¹³ A] Maurizio Cattelan, *Comedian*, 2019, verse banaan en duct tape, Art Basel, Miami Beach.

B] Beeple, *First 500 days*, 2021, digital (JPEG), Vignesh Sundaresan (MetaKovan).

¹⁴ NOTAPLAYGROUND, Instagram, @Not.a.playground, September, 2020, <https://www.instagram.com/not.a.playground/?hl=nl>.

¹⁵ “We are not a Playground: An Open Letter to the Organization and Board of BredaPhoto and Skatepark Pier15,” Google Docs, laatst bijgewerkt 6 oktober, 2020, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSelQ-MvSD6LLnIF8LxPrw8cz_FUjoOLtB0skdlze65Rlcw-A/viewform.

mijn eigen vakgebied ook gebruik maak van theorieën uit de (kunst)filosofie, wat direct de link met Danto verklaart evenals mijn iets wat afwijkende onderwerp als televisiestudent. Ik ben in de theorie van Danto gedoken omdat ik tijdens het schrijven van deze thesis kennismakte met Hegel, wie eerder eveneens stelde dat kunst onvermijdelijk op zal gaan in de filosofie.¹⁶ Hoewel Hegel veel kritiek kreeg kwam Danto zelf een eeuw later opnieuw uit bij die hegeliase these om zijn eigen theorie over de posthistorische periode verdere vorm te geven.¹⁷ Beide filosofen waren voor mij nieuw, maar doordat Danto zijn these directe consequenties heeft op onze eigen contemporaine tijd, was ik benieuwd in hoeverre het beeld wat hij schets nog van toepassing is. Het klimaat waarin incidenten zoals de ophef rond 'Destroy my Face' lijken te suggereren dat er wel degelijk grenzen zitten aan de vrijheid van de kunstenaar en de manier waarop kunst een positie inneemt in de samenleving. De interdisciplinariteit bracht mij in de gelegenheid om zowel in te springen op de actualiteit en dilemma's waar de komst van de sociale media de (media)wetenschappers heden ten dage voor stellen, alsook de uitdaging en diepgang mij te verdiepen in de filosofische theorie die Danto biedt. Het extra woordenaantal dat mij hierbij ter beschikking is gesteld zit vooral in de theorie en uitgebreide analyse.

¹⁶ A.A. van den Braembussche, "Het einde van de kunst': de actualiteit van Hegel," in *Denken over Kunst: een inleiding in de kunstfilosofie*, (Bussum: Uitgeverij Coutinho, 2020), 180 – 181.

¹⁷ Braembussche, "Het einde van de kunst'," 169.

2 | Theoretisch Kader

Deze thesis richt zich hoofdzakelijk op het analyseren van de manier waarop online gebruikers van de pagina @not.a.playground betekenis geven aan 'Destroy my Face' [verder genoteerd als DMF]. Hiermee plaatst deze thesis zich ten eerste in een traditie die zich bezighoudt met het analyseren van de sociale media en hun invloed op de samenleving. Mediawetenschapper Taina Bucher geeft aan een ommezwaai waar te nemen in de manier waarop de sociale media worden geadresseerd door academici. Waar zij eerst werden gevierd om hun potenties hiërarchische structuren te vervlakken en betrokkenheid onder burgers te verhogen, worden zij nu een tiental jaren later vooral gevreesd om de duistere meer negatieve activiteiten die zij faciliteren.¹⁸ Bucher waarschuwt dat het veelvuldig innemen van extreme posities de wetenschap weinig oplevert. Dat het afbreuk doet aan het denken en schrijven over de natuur van de digitale technieken.¹⁹ Zij pleit dan ook voor meer onderzoek dat zich tussen beide optimistische en pessimistische visies positioneert.²⁰ Media- en genderwetenschapper Eve Ng deelt hierbij haar visie. Er gaat te veel aandacht uit naar specifieke voorbeelden van misbruik, waardoor er een verlies van nuance en complexiteit dreigt in het wetenschappelijke discours.²¹ Dit zou verdere polarisatie van het debat in de hand werken wat afbreuk doet aan de complexiteit van digitale media en betrokkenheid van de gebruikers.²² Deze thesis positioneert zich tussen beide extremen en tracht in kaart te brengen op welke manier kunst in het onlineklimaat van betekenis wordt voorzien door de onlinegebruikers.

Herleving van de publieke sfeer?

Een specifieke stroom in dit debat gaat uit naar de ruimte die de sociale media faciliteren voor discussie. Sommige academici beschouwen de digitale sociale media als nieuwe publieke sfeer, waarop een verhoogde toegankelijkheid een meer gevarieerd publiek betekent en daardoor een meer inclusief discours.²³ Communicatiewetenschappers Sarah J. Jackson en Brooke F. Welles richten zich in hun tekst "#Ferguson is everywhere" op tegenstromen in het publieke debat. Zij stellen dat de sociale platformen het makkelijker maken voor gemarginaliseerde groepen om van zich te laten horen.²⁴ Deze

¹⁸ Taina Bucher, "Bad Guys and Bag Ladies: On the Politics of Polemics and the Promise of Ambivalence," *Social Media + Society* (juli – september 2019): 1.

¹⁹ Bucher, "Bad Guys and Bag Ladies," 1.

²⁰ Ibid., 2.

²¹ Eve Ng, "No Grand Pronouncements here...: Reflections on Cancel Culture and Digital Media Participation," *Television & New Media* 21(6) (2020): 625, doi.10.1177/1527476420918828.

²² Ng, "No Grand Pronouncements here," 622.

²³ Sarah J. Jackson en Brooke Foucault Welles, "#Ferguson is everywhere: initiators in emerging counterpublic networks," *Information, Communication & Society* (2016): 399, doi: 10.1080/1369118X.2015.1106571.

²⁴ Jackson en Welles, "#Ferguson is everywhere," 412.

positieve kijk wordt ook gedeeld door het collectief van Jonina Anderson-Lopez et al., die in de sociale media een middel zien om taboes te doorbreken en nieuwe perspectieven in een anders “homogeen creatief landschap” te brengen.²⁵ Predominante representaties in de status quo kunnen online worden uitgedaagd en zo worden doorbroken.²⁶ Zo bieden deze platformen dus een toegankelijke manier om ook als individu een bijdrage te leveren aan het publieke discours en deze dus meer inclusief te maken. Deze mening wordt zoals Bucher al aangaf niet door iedereen gedeeld, waardoor er ook een flinke groep bestaat die juist het tegendeel beweren waar te nemen. Zo stellen Lisa Kruse et al. dat het veelvuldige gebruik van sociale media geen herleving van de publieke sfeer betekent. Dit omdat de omstandigheden waaronder mensen in discussie gaan te veel verschillen van de fysieke ruimtes.²⁷ Zo raken de meeste participanten via deze weg te spontaan betrokken bij het debat, is er al gauw een gebrek aan beleefdheid door gebrek aan stimulans hiervoor en vormen de sociale media in hun situering geen goede plek voor politiek debat.²⁸ Daarnaast zien Kruse et al. te weinig aantoonbaar bewijs van de rol die de platformen bij het verspreiden en versterken van bestaande sociale bewegingen betekenen voor het publieke debat.²⁹ Academics Maria Elliot en Kristoffer Holt wijdde een themanummer aan dit topic nadat zij eveneens meenden een drastische verandering waar te nemen in de condities waaronder discussie kan plaatsvinden.³⁰ De nieuwe platformen vormen ruimtes waar politiek debat gevoerd wordt, maar hanteren andere normen en regels dan de pre-digitale wereld wat leidt tot problemen.³¹ Zij refereren hiervoor aan Peters, die in 2006 al problemen voorzag in de tolerantie van bepaalde uitingen en gedragingen die door sommigen als kwetsend of vulgair beschouwd worden.³² De klassieke vorm van liberalisme die mogelijk maakte uiteenlopende uitspraken te tolereren onder het motto van “What is best for the common good would suffer if all perspectives were not given voice,” is volgens hem in een globaliserende wereld met cultureel pluralisme moeilijk te behouden.³³ Deze thesis draagt aan deze discussie bij, door met het analyseren de toon en manier waarop men met elkaar in discussie gaat te doorgronden. Dit kan bijdrage aan het uiteindelijk karakteriseren van het soort discussies dat op deze platformen wordt gefaciliteerd.

²⁵ Jonina Anderson-Lopez, R.J. Lambert en Allison Budaj, “Tug of War: Social Media, Cancel Culture, and Diversity for Girls and The 100,” *An International Journal of Pure Communication Inquiry* 9 no.1 (2021): 79, doi.10.17646/KOME.75672.59.

²⁶ Anderson-Lopez et al., “Tug of War,” 79.

²⁷ Lisa M. Kruse, Dawn R. Norris en Jonathan R. Flinchum, “Social Media as a Public Sphere? Politics on Social Media,” *The Sociological Quarterly* 59, no.1 (2018): 81, doi.10.1080/00380253.2017.1383143.

²⁸ Kruse et al., “Social Media as a Public Sphere?” 80.

²⁹ Ibid.

³⁰ Maria Elliot en Kristoffer Holt, “Freedom of Expression and the Online Abyss,” *Media and Communication* 8, no.4 (2020): 107. Doi.10.17645/mac.v8i4.3693.

³¹ Elliot en Holt, “Freedom of Expression,” 107.

³² Ibid.

³³ Ibid.

Activisme op de platformen

Naast het in kaart brengen van de discussie die wordt gefaciliteerd, draagt deze thesis ook bij aan het doorgronden van de manier waarop minderheden gebruik maken van de sociale media om hun stem te kunnen laten horen. Wat de eerder benoemde opvattingen over sociale media met elkaar gemeen hebben, is het idee dat deze media een aanzienlijke rol kunnen spelen in het vormen en behouden van een politiek bewustzijn. Dit komt ook terug in debatten over activisme, zoals het artikel van Farida Vis et al., getiteld “When Twitter got #Woke.”³⁴ Zij stellen dat onderzoekers Twitter bijvoorbeeld serieus moeten nemen als online-omgeving waar activisme over hedendaagse problemen omtrent gerechtigheid worden besproken.³⁵ “For many people being or becoming politically aware (or ‘woke’, to use parlance relevant to BLM) is now significantly dependent on social media communications,” leest het artikel.³⁶ Dit artikel is opgenomen in het werk van McGarry, dat in de inleiding al even aan bod kwam en bij hun onderzoek naar hedendaagse protestvoeringen een duidelijke rol toeschrijven aan de sociale media.³⁷ Deze worden hier gekarakteriseerd als alternatieve ruimtes waar mensen meer inclusief en meer participatief betrokken raken met de politiek.³⁸ Een ander hoofdstuk hierin richt zich daarbij specifiek op de rol van kunst en hoe deze gerevalueerd kan worden of een nieuwe betekenis krijgt.³⁹ In het experiment dat zij uitvoerden in Turkije laat eenzelfde beeld zien als waar Veil en Waymer eerder over spraken: kunst als communicatief middel.⁴⁰ Het artikel eindigt met de vraag of het samenkomen via kunst collectieven als een daad van verzet gezien kan worden, zeker wanneer deze uitgroeien tot protesten van honderden mensen.⁴¹ In de casus van DMF gebeurt eigenlijk het tegenovergestelde, in plaats dat men elkaar in de kunst ontmoet vinden zij elkaar in een gedeelde kritiek op het werk. Hoewel wij hier in Nederland een betere vrijheid van meningsuiting hebben dan bijvoorbeeld in Turkije het geval is, klinken er door incidenten als bij DMF zorgen over deze vrijheid. Het feit dat een werk namelijk onder druk verwijderd is, zegt toch iets over de vrijheden waarin meningen kunnen worden geuit.

Eenzelfde spanningsveld is zichtbaar in het werk van Veil en Waymer. Wie stellen dat er momenteel sprake is van een *age of cancel culture* waarin groeperingen met regelmaat het dominante narratief van een kunstwerk tegenspreken?⁴² Het narratief dat een werk uitstraalt kan worden

³⁴ Vis et al, “When Twitter got #Woke,” 250.

³⁵ Ibid., 251.

³⁶ Ibid., 250.

³⁷ McGarry et al, “Introduction,” 19.

³⁸ Ibid.

³⁹ İşıl Eğrik, “*Maybe, We Will Benefit from Our Neighbour’s Good Fortune: An Exhibition on Collectivity, community and dialogue in Turkey*,” in *The Societal and Political Implications of Black Lives Matter Digital Activism*, red. Aidan McGarry et al., 15 – 38 (Amsterdam: Amsterdam University Press), 95.

⁴⁰ Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 1.

⁴¹ Eğrik, “*Maybe, We Will Benefit*,” 96.

⁴² Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 8.

uitgedaagd door groepen en individuen die hier een andere opvatting op na houden.⁴³ Zij bekritisieren het werk als vorm van activisme en empowerment.⁴⁴ Kunst krijgt hierdoor de functie van krachtig communicatief middel waarmee de status quo wordt uitgedaagd er ruimte voor alternatieve opvattingen wordt afgedwongen.⁴⁵ Hoewel zij zich voornamelijk richten op monumentale kunst, lijkt DMF op een vergelijkbare manier te worden bekritiseerd. Veil en Waymer onderscheiden een ontwikkeling in de manier waarop minderheden dit doen: oproepen tot verwijdering en cancelen van tegenstanders in mening.⁴⁶ De oproep tot verwijdering fungeerde eerder vooral als damage-control voor organisatoren zelf, maar wordt nu dus ook door minderheden ingezet om druk uit te oefenen en macht te (her)pakken.⁴⁷ Veil en Waymer waarschuwen dat de mogelijkheden om in debat te blijven gaan hierin soms verloren gaan en pleitten met hun onderzoek vooral voor meer bewustwording.

Het cancelen van personen, valt onder het fenomeen *cancel culture* en wordt door Eve Ng gedefinieerd als:

“The withdrawal of any kind of support (viewership, social media follows, purchases of products endorsed by the person, etc.) for those who are assessed to have said or done something unacceptable or highly problematic, generally from a social justice perspective especially alert to sexism, heterosexism, homophobia, racism, bullying and related issues.”⁴⁸

Hoewel het streven naar een meer gelijke samenleving op zichzelf geen slecht streven is, vormt vooral de manier waarop dit wordt gepoogd een probleem. Zo plaats Ng een kritische noot bij de effectiviteit van *cancel culture* en stelt zij het ethische aspect van het fenomeen centraal. Niet alle cancel-acties hebben namelijk een blijvend effect en de acties kennen maar één maatregel: boycot.⁴⁹ Hoewel een imago in korte tijd schade kan worden toegebracht, is deze niet of zelden permanent: bij de #Metoo beweging uit 2017 duurde het vaak slechts een jaar voordat veel van de beklagde mannen gewoon weer op het podium stonden.⁵⁰ *Cancel culture* staat hierom volgens haar zelf ook op de nominatie gecanceld te worden.⁵¹

Deze thesis doet geen uitspraak over de daadwerkelijke macht van het medium of de karakteristieken van een cancel beweging. Wel brengt het in kaart hoe individuen in een online omgeving in discussie gaan en hoe dit van betekenis is op het vormen van ideeën over kunst. De

⁴³ Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 2.

⁴⁴ Ibid., 3.

⁴⁵ Ibid., 1.

⁴⁶ Ibid., 8

⁴⁷ Ibid., 8

⁴⁸ Ng, “No Grand Pronouncements here,” 623.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

oproepen van verwijdering en cancelen vormen hierbij een achtergrond waartegen de kritiek begrepen kan worden als vorm van empowering. Dit draagt bij aan het inzichtelijk maken van de onlinecultuur waarbinnen het kunstwerk van betekenis is voorzien.

Betekenisgeving aan kunst

Zoals bovenstaande bronnen ook al suggereren, lijkt er momenteel een tendens te zijn waar kunst activisme actief kan dienen. Bekeken vanuit een meer kunst filosofisch standpunt is dit opvallend, zoals eerdergenoemd diagnosticeerde de bekende Amerikaanse kunstcriticus Arthur C. Danto de contemporaine tijd bijvoorbeeld als posthistorisch: een periode na het eindigen van kunst.⁵² Hiermee doelde hij geenszins op een niet langer worden bedreven van de kunsten, maar betoogde hij dat de tijd waarbij kunst ons antwoorden kon bieden sinds de tweede helft van de 20^e eeuw voorgoed voorbij is.⁵³ Voor Danto vormt deze these “[...] a theory of consciousness – of how a developmental sequence of events terminates in the consciousness of that sequence as a whole.”⁵⁴ Hij komt hierbij uit wanneer hij probeert een vaste definitie te vormen van kunst, waarmee hij de condities voor iets om onder de noemer ‘kunst’ te vallen vast probeert te stellen.⁵⁵ Het gemak waarmee een kunstwerk van niet-kunst te onderscheiden was verdween steeds vaker toen kunstenaars in de tweede helft van de jaren '60 werken maakten die identiek oogden aan niet-kunstwerken.⁵⁶ Voorheen was de dominante opvatting dat kunst over echte dingen ging: wat een kunstwerk scheidde van een niet-kunstwerk was de gedachtegang dat echte objecten alleen zichzelf waren terwijl kunstwerken over iets anders gingen.⁵⁷ Deze opvatting hield stand tot Danto vaststelde dat kunst hoofdzakelijk alleen nog maar over zichzelf ging en haar eigen manier van representatie: “The purpose of art now seemed to be to define and immediately redefine art.”⁵⁸ Deze doelstelling bleek Danto echter onhaalbaar en hij illustreert dit aan de hand van het Brillo-box kunstwerk van Andy Warhol.⁵⁹ Het onderscheid tussen twee identiek lijkende objecten wel of geen kunst te zijn kon niet langer worden gemaakt op basis van zicht.⁶⁰ Hiermee werd ook direct de grens van kunst haar capaciteit geconcretiseerd: een kunstwerk

⁵² Danto, “The End of Art,” 128.

⁵³ Robert C. Solomon en Kathleen M. Higgins, “Automism, Art and Arthur: Danto’s Hegelian Turn,” in *Danto and his Critics*, red. Mark Rolling, 172 – 196 (Oxford: Wiley-Blackwell), 181 – 182.

⁵⁴ Danto, “The End of Art,” 137.

⁵⁵ Ibid., 129.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Solomon en Higgins, “Automism, Art and Arthur,” 181.

⁵⁸ Ibid., 181 – 182.

⁵⁹ Andy Warhol, *Brillo Box*, 1964, acryl zeefdruk op hout, 50.8 x 50.8 x 43.2cm, Northo Simon Museum, New York. <https://www.nortonsimon.org/art/detail/P.1969.144.001-100>.

⁶⁰ Danto, “The End of Art,” 130.

ontleent haar status van kunst niet aan haar materiele gestaltevorming, maar wat maak kunst dan kunst?⁶¹

Om daar een antwoord op te krijgen, zijn de kunsten genoodzaakt uit te wijken naar de filosofie en daarvoor grijpt Danto terug naar G.W.F. Hegel die in de 19^e eeuw tot een vergelijkbare conclusie kwam toen hij de toenmalige kunstwereld diagnosticeerde.⁶² Om tot zelfdefinitie te komen, moeten de kunsten opgaan in filosofie en wanneer zij dit doen is het einde van de kunst onvermijdelijk.⁶³ Voor Hegel vormde kunst lange tijd het domein waar de waarheid zich bij uitstek in kon presenteren op een zintuigelijke wijze: waar de filosofie denkt, belichaamde kunst.⁶⁴ Het gaat er daarbij niet om dat het kunstwerk een representatie moet geven of moet nabootsen, het is een presentatie van een idee wat in beeld opneembaar wordt gemaakt.⁶⁵ Voor hem is het dan ook van belang dat de geestelijke inhoud van het werk wordt verzoend met de zintuigelijke vorm, het beeld dat wordt geschept moet de werkelijkheid in zuivere vorm presenteren.⁶⁶ Het verband tussen de zintuigelijke vorm en de geestelijke inhoud raakt volgens Hegel met het aanbreken van de Romantiek steeds meer uit balans. Waarbij de volmaakte verzoening tussen beide in de zintuigelijke vorm plaatsvindt maar door de idee tot stand wordt gebracht.⁶⁷ De werkelijkheid wordt dan niet in zintuigelijke vorm gepresenteerd, maar in de geest. Met die verschuiving verliest kunst haar functie om de waarheid als hoogste manier te verwezenlijken en neemt filosofie deze taak over.⁶⁸ “De tijden dat de waarheid *uitstluitend* op kunstzinnige wijze uitgedrukt kon worden en de behoefte aan filosofie van de kunst nog niet bestond, zijn voor Hegel definitief voorbij.”⁶⁹ Vooral dit laatste heeft een belangrijke impact op alle nieuwe kunst: omdat kunst niet langer de hoogste uiting van de waarheid is moet zij zich filosofisch legitimeren. “Alleen de filosofie is in staat de kunst tot grotere zelfbewustwording aan te sporen.”⁷⁰ Danto zelf interpreteert ditzelfde verlies van urgentie als een bevrijding van de kunsten: het belooft een periode van wanorde maar tevens ultieme vrijheid.⁷¹ Kunst doet er niet langer toe, de geschiedenis is compleet doordat zij niet verder kan worden ontwikkeld in de kunst zelf en al wat rest is een gelukkige voortzetting van bestaan. Kunstenaars zijn vrij om alles te

⁶¹ Solomon en Higgins, “Automism, Art and Arthur,” 181.

⁶² Braembussche, “Het einde van kunst,” 169.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid., 173 - 174

⁶⁵ Ibid., 175.

⁶⁶ Ibid., 174

⁶⁷ Ibid., 177

⁶⁸ Ibid., 181.

⁶⁹ Ibid., 180

⁷⁰ Ibid., 181.

⁷¹ Danto, “After the end of art,” 5.

maken wat hun harten begeert, zonder hierbij beperkt te worden door een stilistische traditie of narratief van ontwikkeling dat moet worden uitgewerkt.⁷²

“It had delivered itself of a burden it could now hand over to the philosophers to carry. And artists, liberated from the burden of history, were free to make art in whatever way they wished, for any purpose they wished, or for no purposes at all. [...] there is no such thing as a contemporary style.”⁷³

Beide heren komen dus uit bij een these van ‘het einde van de kunsten’ en dit is relevant voor deze thesis omdat de discussie die ontstaan door een kunstwerk suggereren dat kunst er weldegelijk toe doet. Als het er namelijk niet toe doet wat als kunstwerk wordt neergezet door iemand, waarom is het werk van Kessels dan bijvoorbeeld verwijderd? Welke aspecten aan dit kunstwerk maakte dat het werk niet door de beugel kan? Welke begrenzing zit er heden ten dage aan kunst?

Op die vragen probeert deze thesis antwoord te geven en beide heren zijn daardoor relevant. Hegel spreekt over het ophouden van cognitief functionele kunst, doordat haar taak de hoogste zelfbewustwording uit te drukken voorbij is.⁷⁴ Danto spreekt over het niet langer kunnen vervullen van het doel van kunst – zelfdefinitie – waardoor kunst zich niet langer doorontwikkeld en haar limiet bereikt.⁷⁵ Hierdoor is de geschiedenis van kunst compleet en leven we in een posthistorisch tijdperk.⁷⁶ Beiden stellen dat kunst door deze volbrenging (Hegel) of tekortkoming (Danto) ontheven is van haar taak aan haar ontwikkeling te moeten bijdragen en kunstenaars hierdoor vrij zijn te doen wat zij willen. Maar is dit ook zo?

⁷² Danto, “After the end of art,” 5.

⁷³ Ibid. 6 – 7.

⁷⁴ Rob van Gerwen, “G.W.F. Hegel: De dialectische benadering,” in *Moderne filosofen over kunst* (Zoetermeer: Uitgeverij Klement, 2017), 148.

⁷⁵ Braembussche, “‘Het einde van de kunst’,” 168.

⁷⁶ Ibid.

3 | Methode

Het doel van deze thesis vormt het analyseren van de manier waarop er in de ophef rond DMF op @not.a.playground betekenis wordt geconstrueerd van het kunstwerk. Door te zoeken naar patronen in discoursen die worden aangedragen, kan meer inzicht worden verkregen in de manier waarop kunst binnen het door *cancel culture* vermeende beïnvloedde onlineklimaat een betekenis wordt toegedragen.

Deze studie richt zich uitsluitend op de Instagrampagina @not.a.playground, omdat dit een van de centrale online locaties is waar DMF is bediscussieerd.⁷⁷ DMF is sinds haar exposeren in september 2020 veelvuldig bediscussieerd in verschillende media, van krantenartikelen en opiniestukken tot speciaal georganiseerde discussieavonden op locatie.⁷⁸ Doordat het in deze thesis voornamelijk draait om hoe er binnen het online klimaat door individuen betekenis wordt gegeven aan kunst, laat ik deze overige bronnen verder buiten beschouwing en richt ik mij enkel op de sociale mediakanalen. Omdat het gezien de omvang van deze bachelor thesis niet haalbaar noch noodzakelijk is om alle media mee te nemen, richt ik mij specifiek op één platform: Instagram. Dit platform heeft de voorkeur verkregen door haar positie binnen de algehele discussie rondom DMF, veel van de input in andere media kan worden teruggevoerd naar de discussie die op dit platform bekendheid verwierf. Meer specifiek heb ik ervoor gekozen enkel naar de pagina @not.a.playground te kijken, omdat hier hevig debat plaatsvond tussen voorstanders van het werk en tegenstanders. Deze pagina stelt mij daardoor in staat naar de discoursen te kijken die de voor- en tegenstanders van het werk aandragen in hun betekenisgeving aan het werk. Dit betekent ook dat ik de overige plaatsen waar DMF op Instagram besproken wordt niet meeneem, enkel de discussie ontvouwen op @not.a.playground vormt de basis.

Om dit te bewerkstelligen is een discours analyse analoog aan Setyawati en Mulyana uitgevoerd, die in 2019 op vergelijkbare wijze onderzoek deden naar het Instagramaccount @Filosofi_Jawa.⁷⁹ Zij definiëren discoursen hierbij als “A form of verbal communication. [...] Through discourse, speakers can convey various forms of opinions or thoughts verbally and in written form.”⁸⁰ Setyawati en Mulyana richten zich op de macro structuren op deze pagina: “A global or general

⁷⁷ NOTAPLAYGROUND, Instagram, @Not.a.playground, september, 2020, <https://www.instagram.com/not.a.playground/?hl=nl>.

⁷⁸ Elmay Claassen, “‘Destroy my Face’ opent discussie over verantwoordelijkheid binnen cultuursector,” *Mest Mag*, 24 november, 2020, <https://www.mestmag.nl/artikelen/destroy-my-face-opent-discussie-over-verantwoordelijkheid-binnen-cultuursector-9661s>.

⁷⁹ Meirika lin Setyawati en Mulyana, “A critical discourse analysis on the Instagram Account @Filosofi_Jawa Based on Van Dijk Model,” *Advances in social Science, Education and Humanities Research* 461 (2019): 297.

⁸⁰ Setyawati en Mulyana, “A critical discourse analysis,” 279.

meaning of a text which can be observed by looking at the topic or theme emphasized in a text.”⁸¹ Net als hen distilleert deze thesis de verschillende discoursen die worden aangehaald op de pagina en op welke manier deze betekenis construeren. Waar Setyawati en Mulyana de *posts* als primaire data gebruiken, focust dit onderzoek zich op de *comments* onder de post als primaire dataset.

De keuze hiervoor is gemaakt op basis van bronnen als Waymer en Veil die illustreerden hoe minderheden kunst inzetten als activisme en een klimaat van *cancel culture* scheppen.⁸² In combinatie met Ng, wie dit verder definieerde als grootschalige boycotacties.⁸³ Doordat zij de nadruk leggen op het verenigen van individuen als collectief om verzet te tonen is het meer relevant naar diezelfde mate van verenigen te kijken ónder de posts en de discoursen daarin te analyseren, dan naar te kijken naar hetgeen de pagina zelf construeert. Daarom is er gekozen opzoek te gaan naar de discoursen in comments. Het gaat er dus vooral om hoé een collectief aan individuen betekenis construeert. De secundaire data worden bij beide onderzoeken gevormd door wetenschappelijk materiaal om de data te kunnen duiden, zoals eerder in het theoretisch kader is opgenomen.

Omdat dit onderzoek zich specifiek richt op de betekenis van kunst in de casus van ‘Destroy my Face’, is niet de gehele pagina van @not.a.playground relevant. Hierom beperkt deze studie zich tot de reacties die geplaatst zijn onder de posts tussen 13 september, de oprichting van de pagina enkele dagen na de opening van het BredaPhoto-festival, tot 28 september.,vanaf wanneer de pagina aangeeft zich in te gaan zetten voor kritische reflectie op de algehele Nederlandse context. In totaal komt dit neer op 17 berichten, waaronder 376 reacties verschenen. Dit aantal is vervolgens teruggebracht naar 95 reacties met een aantal aanvullende inclusie- en exclusiecriteria. Zo moet de reactie een argument of standpunt innemen, wat reacties die inhoudelijk geen bijdrage leveren aan de discussie – bijvoorbeeld een *tag* naar iemand of enkel bestaat uit emoticons – buitensluit. Ook zijn alleen de reacties meegenomen die impliciet of expliciet in hun subject aansluiten bij dit onderzoek. Tot slot is er alleen gekeken naar reacties tot uiterlijk 28 september, het hoogtepunt van de discussie als afbakening.

Het corpus wat hieruit ontstaan is, is vervolgens onderworpen aan een categorisering van uiteindelijk negen categorieën. In de bijlage treft u deze in een overzicht.⁸⁴ Deze categorieën zijn tot stand gekomen tijdens de analyse zelf: er is gelet op argumentatie en standpuntinname en materiaal met overeenkomende thema’s zijn op basis daarvan gegroepeerd. Hiervoor baseer ik mij op Gwen Bouvier, die eenzelfde techniek toepast in haar onderzoek naar uitingen van racisme op Twitter.⁸⁵ Zij

⁸¹ Setyawati en Mulyana, “A critical discourse analysis,” 279.

⁸² Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 8.

⁸³ Ng, “No Grand Pronouncements here,” 623.

⁸⁴ Zie bijlage 1, pagina 44.

⁸⁵ Gwen Bouvier, “Racist call-outs and cancel culture on Twitter: The limitations of the platform’s ability to define issues of social justice,” *Discourse, Context, Media* 38 (2020): 1 – 11.

start haar analyse door de dataset te analyseren op constructies in taal waarin onderliggende ideologieën worden geuit, sociale ongelijkheden worden gelegitimeerd of in stand gehouden en welke constructies de belangen van de machthebbers dienen.⁸⁶ Deze constructies geven inzicht in de verschillende discoursen die worden aangehouden en geven zo inzicht in de ideeën, waardes, sociale rollen en identiteiten en interpretaties van de wereld die men aanhoudt.⁸⁷ Deze thesis werkt analoog aan die van haar en heeft de data eveneens ondergebracht in categorieën maar richt zich dan op standpunten in de betekenisgeving van kunst. Deze komen in de analyse tijdens de deelvragen aan bod en linken veelal aan vergelijkbare thema's als Bouvier in haar onderzoek aandraagt. Omdat sommige reacties te lang zijn op om in zijn geheel op te nemen in de voetnoten zal alleen het meest relevante deel van de reactie daarin worden opgenomen met alleen de naam van het account. De volledige reacties zijn opgenomen in de bijlage waar het corpusschema in zijn totaliteit is opgenomen, waarin de data in de verschillende categorieën gegroepeerd weergegeven is. Doordat Instagram alleen het aantal weken geleden vermeld dat een reactie is geplaatst, zijn in dit onderzoek de tijdnooteringen van de reactie omgerekend naar weeknummers in het jaar.

De analyse zelf en de duiding ervan volgt nu verder in de deelvragen, waarbij eerst de discoursen die betekenis geven aan DMF aan bod komen. Daarna wat dit betekent voor de manier waarop betekenis wordt geconstrueerd aan kunst om dit in de derde deelvraag tegen het posthistorische beeld van Danto te zetten.

⁸⁶ Bouvier, "Racist call-outs and cancel culture on Twitter," 4.

⁸⁷ Ibid., 4.

4 | Betekenis aan 'Destroy my Face'

Met welke discoursen wordt er betekenis gegeven aan 'Destroy my Face'?

Uit de gestelde datacriteria zijn 95 reacties gedistilleerd en ondergebracht in categorieën.⁸⁸ Het geheel aan reacties laat een aantal patronen zien waarop de discussianten betekenis geven aan DMF. Tijdens de analyse werd duidelijk dat alle categorieën waarin betekenisgeving plaatsvindt zich centreren op drie hoofdcategorieën waarin zij hieronder zullen worden geadresseerd: i) materiaal, ii) concept en iii) maker. De discoursen zullen in deze deelvraag dan ook in deze volgorde worden behandeld, om zo in kaart te brengen hoe het geheel aan participanten op @not.a.playground betekenis geeft aan DMF.

i) Materiaal

Onder materiaal worden de discoursen beschouwd die zich richten op de materiele gestaltevorming van het kunstwerk. Zo laat een groot deel van de participanten zien het werk voornamelijk als problematisch te beschouwen doordat zij geen onderscheid maken tussen het subject zelf en de (re)presentatie van het subject. Het interacteren met het werk, in dit geval interfereren, staat dan gelijk aan het interacteren met het subject zelf. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de reacties van @111ii77777777iiii⁸⁹ en @mwepunt.⁹⁰ Voor hen is er geen verschil tussen het vernielen van een representatie van een vrouw en de vrouw zelf. Het portret van een vrouw vernielen, staat dan gelijk aan het beschadigen van een vrouw en maakt het werk problematisch. Er is geen afstand.

Dit staat echter haaks op de opvatting waarbij dit onderscheid tussen subject en representatie er wel is, zoals @chefmattbcn⁹¹ en @joshuafens duidelijk maken in hun reacties.⁹² Voor hen is de interactie met een representatie van een subject niet hetzelfde als interactie met het subject, waardoor het bijdragen aan de verwoesting van de portretten een stuk minder omstreden oogt. Het kunstwerk zelf staat los van het subject wat het afbeeldt of waarover wordt gesproken. Daarnaast brengt @ricktofakie ter herinnering dat de portretten geen bestaande vrouwen laat zien, maar de uitkomst is van een algoritme.⁹³ Hij refereert aan hen met "it" in plaats van de gebruikelijke "they" en lijkt daarmee de suggestie te wekken dat de kunstmatige bron van de portretten de afgebeelde personen onttrekken van hun status als persoon en daardoor een tweede reden vormt waarom het

⁸⁸ Zie bijlage 1, pagina 44.

⁸⁹ @111ii77777777iiii, "@chefmattbcn you fucking dumb? The point is literally to destroy their faces how come that doesn't encourage the idea of violence against women? [...]."

⁹⁰ @mwepunt, "If I don't like how you look, should I make a picture of you for a shooting range to destroy? Wtf? I have to much respect for people to just hate on them in public."

⁹¹ @chefmattbcn "Let's go skate that part where we destroy real women's faces. Oh wait they just some photos."

⁹² @joshuafens, "they aren't asking to destroy womens lol they are asking to destroy the sticker [...]."

⁹³ @ricktofakie, "Like for real. It aren't even real woman. They've taken like 8000 Google faces and mix and matched them to make female faces without having to show some woman's real identity."

niet erg is de portretten te beschadigen. Ze presenteren de werkelijkheid niet, ze verbeelden slechts een representatie en staan daardoor niet direct in voor werkelijkheid. Er is afstand. Daarbij laat @ricktofakie zich ontvallen dat de kunstenaar de vrouwen eigenlijk een gunst verleent door hen met het vermengen middels algoritme in de anonimiteit te houden.

Voor een handvol participanten is de afstand tussen het subject en de representatie dermate groot, dat zij het werk niet in enige context opvatten: zij zien vooral een skatebaan die onder vuur ligt en vinden dit onterecht. Zo geeft @chooselifeuseeyes⁹⁴ geen blijk van enig probleem door zijn ervaring van de sfeer in skatehallen te benoemen en stelt @joshuafens het belang van de skatebaan boven de problemen die het project op die baan bij sommigen opwekt.⁹⁵ Voor hen lijkt de connectie van het werk naar een bredere culturele context niet gemaakt of niet urgent geacht. De portretten van de vrouwen die worden beschadigd door hun skatende toedoen roepen binnen deze opvatting niet direct op tot de associatie met het beschadigen van echte vrouwen en vormt hierdoor geen probleem.

ii) Concept

De materiele gestaltevorming wordt van verdere betekenis voorzien door interpretatie en krijgt daarmee volgens sommige participanten onlosmakelijk te maken met het concept. Het idee achter de gestaltevorming. Zoals Veil en Waymer eerder beschreven rondom monumentale kunst, kan een werk verschillende narratieven uitdragen, waarbij het door de kunstenaar geïnitieerde narratief niet altijd breed gedragen wordt onder alle groeperingen van de bevolking.⁹⁶ Welke aspecten het precieze narratief op conceptueel vlak bepalen, vormt dan ook een tweede punt van discussie: draait het om de interpretatie van een werk of de intenties?

Een deel van de discussianten geeft aan meer waarden aan de intenties van een kunstenaar te hechten en verheft het concept daarom als dominante leidraad waardoor het werk van betekenis wordt voorzien. @coraliexth⁹⁷ en @_bombali_⁹⁸ verwijzen bijvoorbeeld naar de bedoelingen van de kunstenaar wanneer zij het opnemen tegen de felle kritiek op het werk. Zelfs wanneer dit beeld van de kunstenaar niet overeenkomt met hun persoonlijke voorkeuren, zo vult @_bombali_ zijn eerdere reactie aan met "I stay with the fact hes an 'artist' and yes they sometimes make things that upset

⁹⁴ @rattvatty Why hate on a skatepark? Have you ever been there? If I see someone learning to skate I talk with them and maybe help/give some tips. No matter what gender."

⁹⁵ @joshuafens, "@claratenberge so? You guys don't even skate there and Pier15 got a lot of money for this (what they needed)."

⁹⁶ Veil en Waymer, "Crisis Narrative," 2.

⁹⁷ @coraliexth, "women? or random faces that have been created by algo rhytim? I doubt you quite understand what the concept is about. the artist never said the looks are monstrous. you just did instead,"

⁹⁸ @_bombali_, "hes an artist, it's a freedom of speech, a freedom of being 'creative' 99% of the people think persons who look like this their faces are destroyed already [...]."

people, make them laugh, make u feel happy or a bit sad or whatever.. i don't like this art either..[...],”⁹⁹ en geeft ook @tilly_yoyo aan dat het werk met goede intenties is gestart maar dit concept volkomen verkeerd hebben vormgegeven.¹⁰⁰ Een groot deel van de overige intentie-aanvoerende reacties is afkomstig van @Kijkem, die laat weten kunst vooropgesteld als een middel te zien: “[...] we make art installations that provoke discussion. Like, for example, this one right here,” en “[...] Is that what you want? That, instead of exploring issues, we take artwork down the old authoritarian way?” Daarnaast waarschuwt @Kijkem dat kunst juist de ruimte moet krijgen om te schuren, zodat maatschappelijke problemen aan de kaak kunnen worden gesteld. Het maakt deze deelnemer niet zozeer uit hoe het werk wordt opgevat, zolang het maar een reactie teweegbrengt. Hieruit valt op te maken dat een kunstwerk een onaantrekkelijke uitstraling mag hebben, zolang deze maar in dienst staat van een onderliggende boodschap. Daarmee wordt direct het belang van theorie achter een werk ter attentie gebracht, een denkbeeld waarin het kunstwerk gegronde redenen krijgt om controversieel over te mogen komen.

Tegenover de intentie-aanvoerders staan de mensen die interpretatie zwaarder vinden wegen, zoals @dddavidflint.¹⁰¹ Het is in deze reacties vooral opvallend om te zien dat zij eveneens veel waarde lijken te hechten aan een gegronde theorie achter het werk. Voor hen is het bevatten van een concept alleen nog niet genoeg, zo verduidelijkt @tilly_yoyo¹⁰² haar standpunt dat het hebben van bepaalde intenties niet betekent dat deze ook zullen worden gehaald. Anderen zoals @disasterfred¹⁰³ en @lucifear297¹⁰⁴ beargumenteren daarbij dat een concept ook kan mislukken en dat dit het geval is bij 'Destroy my Face'. Op deze manier wordt er meer gegronnd beredeneerd waarom het werk niet

⁹⁹ @_bombali_, “@mwepunt I stay with the fact hes an 'artist' and yes they sometimes make things that upset people, make them laugh, make u feel happy or a bit sad or whatever.. i dont like this as art either.. so good luck with all the art where women are in... its not like this going to stay forever.. if this is like so wrong its like your saying Charlie Hebdo was killed for good reasons.”

¹⁰⁰ @tilly_yoyo, “@zoe_girl_1 Organiser intended to raise an alarm on the normalisation of plastic surgery - on its own is a legit point - but they totally misjudged the delivery & ended up mobbed online :P I'd say their intention was well-meant but the method was naive, over-simplistic & inappropriate that of 5yr old kid. I'm not angry with the prj now that they explained the concept, just embarrassed with their poor belivity & feel even sorry for them 😞.”

¹⁰¹ @dddavidflint, “That's not how women view it, and audience response matters. Keep whatever you want, just know how it reflects on your gallery.”

¹⁰² @tilly_yoyo, “WHO ARE U TRYING TO HELP WITH THIS? Can't quite see other than feeling better about yourselves by mocking psychologically vulnerable people Maybe that's not what you intended, but just because you didn't mean it doesn't justify everythink (if life were so simple lol).”

¹⁰³ @disasterfred, “ [...] In is art, he do not speak about body dismorphia, the pressure those womens feel from society to look a certain way or about the doctors preying on the insecurity of peoples. He only ask peoples to destroy the face of the victims. Placing this projet in a space were womens already are in minority and make them feel unsafe and unrespected.”

¹⁰⁴ @Lucifear297, “[...] By asking other people, be it adult men or young male children(the only ones who did 'destroy') to wreck the face of a woman = violence against women the whole 'art' people was to incite violence, literally the definition of the 'art'. Telling men they should enact violence. So to repeat. Asking people to 'Destroy' and smash a woman's face is inciting violence. [...]”

goed is en kan er gericht worden afgeleid wat het precies is waar de ophef zich op focust. Het concept wordt getoetst aan het beeld waarin het concept is vormgegeven en waarmee de keuzes van de kunstenaar in twijfel getrokken kunnen worden. Een keuze waar men vooral over valt is het ontbreken van enige mannelijke portretten, zo blijkt uit reacties gegeven door @disasterfred,¹⁰⁵ @Lilysurmay,¹⁰⁶ @dirkkriddirk¹⁰⁷ en @amyhenshaw.¹⁰⁸ Idealiter had de theorie achter het werk dit voldoende dicht gebouwd, maar omdat het werk volgens deze interpretaties onvoldoende redenen gaf die de uiterlijke verschijning van het werk zouden verklaren, bekritiseerden zij het werk. Het lijkt er hierop dat het werk enige kritiek had kunnen vermijden door zich in ieder geval te verankeren in theorie. Dan had het extreme beeld wat het concept nu schept wellicht kunnen worden genuanceerd onder het mom van 'het doel heiligt de middelen'. Doordat dit in onvoldoende mate het geval was lijkt het concept niet sterk genoeg.

Concept + Materiaal

Een derde factor die wordt aangehaald naast materiaal en concept is een factor waar beide samenkomen: de locatie. DMF werd op een skatebaan tentoongesteld en die keuze is voor een aantal mensen van betekenis voor de interpretatie van het werk. Zo wordt er onder meer gesteld dat de skatebaan een publieke ruimte betreft en dit een zekere verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Zo vult @tilly_yoyo haar eerdere standpunten aan door bijvoorbeeld te stellen dat de positionering van dit werk in een private sfeer meer gepast zou zijn dan de publieke sfeer van de skatebaan.¹⁰⁹ Voor @disasterfred is het vooral de combinatie van het gevoelige onderwerp geplaatst in een ruimte waar de vrouw al een minderheid vormt wat ongepast is.¹¹⁰ Dit wordt gedeeld door @darkstardavross wie eveneens inziet hoe deze combinatie als problematisch kan worden opgevat en daarom stelt dat een kunstgalerij beter was geweest.¹¹¹ Ook @Kijkem vindt het skatepark ongeschikt, maar dan om de

¹⁰⁵ @disasterfred, "[...] mabe he should have chose more phoots of mens if he did not wanted us to think he mock an degrade womens[...]."

¹⁰⁶ @lilysurmay, "there is men who have botched faces too, why does it have to be only women? I agree tho it's wrong all together and the title alone is problematic. Definetly can encourage violence against women," post F.

¹⁰⁷ @dirkkriddirk, "If the faces are so random where are the male looking ones [...]."

¹⁰⁸ @amyhenshaw, "@_rick.skates_ why didn't they do that to male and female? Can't argue with stupid people you guys are dumb af 🤔😂."

¹⁰⁹ @tilly_yoyo, "p.s. holding a public event carries different degrees of responsibility. That's another factor. This might be ok in a private drinking banter but officially declaring the same to the wider society would be considered inappropriate [...]."

¹¹⁰ @Disasterfred, "@joshuafens womens are already in minority at the sk8park and it is harder to feel at home and welcome when there is a full "art" display mocking womens and asking peoples to destroy them."

¹¹¹ @darkstavross, "I get what the artist is trying to say but a skatepark is not really the place to say it to be honest. This sort of thing belongs in an art gallery [...]."

reden dat het werk mensen ongevraagd in het statement zou betrekken.¹¹² Op basis van deze reacties kan er worden gesteld dat 'Destroy my Face' wellicht te controversieel was voor de locatie waar deze tentoon gesteld werd. Er wordt aangegeven dat vrouwen binnen de skater community al een minderheid vormen en dat hierdoor het problematische beeld dat zij niet welkom zijn op een skatebaan snel gemaakt is. Daarnaast is het een publieke ruimte waardoor de diepere laag in een kunstwerk waar Kessel's zich op beroept – het verhaal wat verder gaat dan het vernielen van portretten – het publiek wellicht moeizamer blijkt te bereiken waardoor er ruis ontstaat. Men wordt er min of meer ongevraagd bij betrokken, wat in dit geval door de culturele situatie van de skatehal negatief heeft uitgedrukt.

Binnen de verschillende interpretaties die worden gemaakt vormt een narratief in het bijzonder de boventoon: de interpretatie dat het werk misogynie zou verheerlijken. De precieze redenen waarom hier sprake van zou zijn, wordt slechts door een enkeling vermeld, het merendeel beschouwt hun mening als feit @smash_the_skatriarchy¹¹³ en @fingerprint.graphics¹¹⁴ laten eigenlijk geen ruimte voor een andere conclusie. Doordat dit soort reacties niet meteen de ruimte bieden voor een conversatie, lijkt er te gebeuren waar Waymer en Veil voor waarschuwen. Er vind een vorm van cancelen plaats van contrasterende visies waarbij de opponent er eigenlijk niet meer toedoet.¹¹⁵ Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in de reacties van @sash.bzhkv,¹¹⁶ @melmilesart¹¹⁷ en @iamasterrdavid.¹¹⁸ Zij houden de strekking aan dat 'iedereen die over dezelfde feiten zou beschikken eenzelfde conclusie zou trekken,' wat de mogelijkheden voor debat gering maakt. Iedereen met een afwijkende mening wordt aan de kant gezet als onwetend, zoals @melmilesart later nogmaals duidelijk maakt.¹¹⁹ Slechts een enkeling neemt de moeite om daadwerkelijk uit te leggen waarom zij dit werk op deze manier opvatten, zoals bijvoorbeeld @mwepunt¹²⁰ doet in reactie op @_bombali_¹²¹ wanneer deze vraagt wie of wat er op de Instagrampagina wordt verdedigd. Eerder zette @cassartdra ook al in een uitgebreide reactie uiteen wat er misgaat bij dit werk: het beklag tegen plastische chirurgie komt niet

¹¹² @Kijkem, "@zoe_grild_1 May be better. But now I think most importantly they should have never used a skatepark, because now people that just want to skate are confronted with and even made part of a piece of highly controversial art."

¹¹³ @smash_the_skatriarchy, "[...] It's lovely to be part of a global community taking a stand against misogyny in skateboarding ❤️❤️❤️."

¹¹⁴ @fingerprint.graphics, "[...] Thank you for stepping up and fighting this kind of misogyny!!❤️."

¹¹⁵ Veil en Waymar, "Crisis Narrative," 8.

¹¹⁶ @tvdk.th, "Exactly, you dont get it [...]."

¹¹⁷ @melmilesart, "K but seems liek you're the mad one here lol hope you learn better once you're older :)."

¹¹⁸ @iamasterdavid, "@ulla_brita89 you said! it's shit!!!! maybe get acquainted fully by reading up on it?"

¹¹⁹ @melmilesart, "[...] it has been sad to see so many ignorant defences of this piece."

¹²⁰ @mwepunt, "You rilly have no idea, do you? I would strongly suggest you put that misogyny back where it came from, it's not a good look for you [...]."

¹²¹ @_bombali_, "@mwepunt most of the time an artist tries to hit an emotion or feeling... [...]
@wearenotaplayground do you even realize how women like this behave(towards men)."

over door alleen maar vrouwen te portretteren, het is daarnaast geen urgent probleem en hierdoor eigenlijk een verspilde kans om met kunst haar potentie in te kunnen zetten.¹²²

Aan de zijde van het debat rondom 'Destroy my Face' waarin de interpretatie van misogynie wordt ontkend ziet een groot deel niets van een probleem in het werk of de associaties die het oproept. Zoals de reacties van @joshuafens¹²³ en @alecmartensg¹²⁴ illustreren. Anderen zoals @_bombali_¹²⁵ en @chefmattbcn¹²⁶ zien vooropgesteld geen urgentie in het eventuele probleem. Twee reacties reageren inhoudelijk op de kritiek, waarbij @Stoorzendert betoogt dat het gaat om een misvatting van het werk. Het is geen aanval op vrouwen maar verbeeld een probleem op controversiële wijze om de aandacht te trekken.¹²⁷ Daarnaast vult @chefmattbcn zichzelf aan door te stellen dat de vrouwen dit werk over zichzelf hebben afgeroepen door hun gezichten dusdanig te laten bewerken en herhaalt nogmaals het eerdere argument dat "rubbing rubber wheels over some ink on the floor," niet zou aansporen tot geweld.¹²⁸

De discussie laat hier vooral zien dat beide partijen elkaars visie buitensluiten en onttrekken van bestaansrecht door langs elkaar over elkaar te spreken. Dit getuigt dus niet echt van gegronde en vooral genuanceerde discussievoering. Het zijn meer opsommingen van standpunten zonder feitelijk gegronde argumentatie. Hoe harder mensen roepen dat dit werk niet door de beugel kan, hoe harder hier het weerwoord dat het tegendeel bewijst. Inhoudelijk lijkt het daarbij vooral neer te komen op een verschil in opvatting van probleemvorming, urgentie en oorzaak.

iii) Maker

Naast het discussiepunt of het werk wel of niet als vrouwonvriendelijk geïnterpreteerd moet of kan worden, ziet een deel van de discussianten 'Destroy my Face' ook staan voor de dubbele standaard waarop mannen en vrouwen worden beoordeeld: @Landensworld stelt bijvoorbeeld dat wanneer de

¹²² @Cassartdra, "[...] However, if this piece is a fight against plastic surgery overall, why are there only women represented in this installation? And why, of all topics to fight against, is he putting so much effort into taking down plastic surgery? [...] I feel this is a wasted opportunity."

¹²³ @Joshuafens, "@claratenberge, lmao you sound dumb af, females feel unsafe? Then explain why there are a lot of females skating yesterday? And btw they dont have to feel unsafe, its not like we skaters will make them unsafe lol."

¹²⁴ @alecmartensg, "[...] shame yall dont havr anything better to do instead of hating on a skatepark and people that u never been to and met."

¹²⁵ @_bombali_, "[...] there are worse things in this world going on than this good luck fighting your feminism."

¹²⁶ @chefmattbcn, "@maximum_torture don't go skating on any wood because you are encouraging deforestation."

¹²⁷ @Stoorzendert, "[...] Anywyas, I get why it's controversial, successful troll is successful. But if you see this as an attack on women, you're not getting it [...]"

¹²⁸ @cheffmattbcn, "@maximum_torture if you women weren't stupid enough to get your face altered this project would not exist. Nothing to do with men. It's down to your own ego and not being able to accept yourself as a person. 🙄 if you think rubbing your rubber wheels over some ink on the floor encourages violence you are a total snowflake."

rollen omgedraaid zouden zijn en het mannen waren die werden afgebeeld, het werk een daad van empowering zou zijn.¹²⁹ Ook @mattinbcn¹³⁰ haalt ditzelfde punt aan en relateert daarmee de impact die het kunstwerk zou kunnen hebben. Omdat het nu in deze huidige vorm als voorbeeld van de achtergestelde positie van de vrouw geïnterpreteerd wordt maar dit geen punt van discussie zou vormen wanneer er geen vrouwen maar mannen zouden worden afgebeeld. Het werk zou in deze opvatting eveneens de discussie-oproepende spiegel functie krijgen, die het werk eerder ook al toegeschreven kreeg toen de functie van het kunstwerk werd besproken. Toch wordt ook deze opvatting weer in twijfel getrokken, zoals bijvoorbeeld @Disasterfred¹³¹ wie het statement tegenspreekt naar eigen ervaring, of weg gerelativeerd, zoals bijvoorbeeld @jvrgs1 het skaten en de skatebaan zelf vooropstelt.¹³²

Deze associatie is onder meer het resultaat van de nadruk die er op de identiteit van de kunstenaar gevestigd wordt. Het feit dat Kessels een witte man van gemiddelde leeftijd is, betekent iets voor het werk dat hij maakt, zo lijkt de stelling. Zo stelt @1111ii77777iiii¹³³ dat mannelijke kunstenaars kortzichtig zijn en wijdt ook @hol_ainegue¹³⁴ het negatief uitpakken van het werk aan het feit dat Kessels een man is. Uitspraken als deze impliceren dat mannelijke kunstenaars in iedere situatie tekort zullen schieten wanneer het vrouwen betreft in hun werk. Dit is precies het punt wat @kurtvanaert¹³⁵ eerder ter discussie stelt wanneer hij vraagt hoe het werk zou zijn ontvangen wanneer een vrouw het werk gemaakt zou hebben in plaats van de huidige 'witte oude man' die Kessels is. Voor @blackholekitty is het niet zozeer de kwestie van gender wat meespeelt in de capaciteiten en 'geschikte' thema's van een kunstenaar, maar zijn culturele achtergrond.¹³⁶ Ook @seejaneskate noemt het een gemiste kans dat er geen skater-kunstenaar is gevraagd voor dit project. Hij ziet dit als een bevestiging van de instandhouding van onder representatie en over-

¹²⁹ @landensworld, "[...] I guarantee that if a woman did the same thing about men then you would call it empowering. Tell me honestly that im wrong...?"

¹³⁰ @cheffmattbcn, "If it was all photos of men no one would care."

¹³¹ @disasterfred, "[...] I woud and I did in the past call out prick no matter the gender."

¹³² @jvrgs1, "Still woud be a bit disturbin, don't want to look at faces when I'm trying to enjoy a session haha. [...] Imagine they had a park that somehow offends men(even though we probably wouldn't care beside the fact we can skate that park haha)."

¹³³ @1111ii77777iiii, "God men artists are ignorant it is unbelievable."

¹³⁴ @hol_ainegue, "@kurtvanaert that's not the main point? This whole idea was made by a guy [...]"

¹³⁵ @kurtvanaert, "[...]How would you percieve this work if it was created by a woman instead of a white older guy?"

¹³⁶ @blackholekitty, "[...] You have no idea if you're getting your feelings hurt over the standard kinds of criticism that have always kind of gone on in the art and academic worlds. A lot of skater girls get the same kind of harassment just for attempting to hold their own space in their own community. You've shown that you've taken no account of the actual social dynamics and attitudinal tendencies of the actual skate community. With so many artists in the skateboarding commumity who could be having their art displayed, this seems like nothing but exploitation [...]"

representatie van dezelfde soorten stemmen.¹³⁷ Doelend op de bevoorrechte stemmen die sneller een podium geboden wordt dan hen die niet aan dit beeld voldoen. Dit sluit aan op het cluster van reacties dat zich specifiek richt op de ongelijke kansen die kunstenaars worden geboden op basis van hun identiteit: zo zegt @dirkriddirk niet op te kijken van het ter vertoning stellen van het kunstwerk, doordat “their curators and art directors are all middle aged white men”.¹³⁸ Dit wordt echter direct verworpen door @kurtvanaert, wie aangeeft dat het bestuur van Bredaphoto in handen is van een vrouw en ter herinnering brengt dat iedere jonge blanke man vanzelf in een oude blanke man veranderd.¹³⁹

In het antwoord wat @dirkriddirk hierop geeft toont zich de concrete metaforische betekenis waar ‘witte blanke man’ voor staat en wordt gebruikt: “ignorant and [...] short sighted.”¹⁴⁰ Hier wordt in de discussie meermaals naar gerefereerd, onder meer door @belascophoto wie alle “cis white men” over één kam scheert en het PIER15 verwijt hen een podium te hebben gegeven terwijl er zoveel zijn die niet worden gezien.¹⁴¹ Net zomin als een mannelijke kunstenaar geschikt is over de behandelde kwestie te spreken, verwijt @winnifred_j dat het account @dddavidflint geen uitspraak mag noch kan doen over hoe vrouwen naar het kunstwerk kijken.¹⁴²

Daarnaast klinkt er nog een betekenis gevende factor door: de verwachtingen ten aanzien van de partijen die een podium schenken aan kunstenaars. Eerder zijn al een aantal reacties behandeld waarin teleurstelling klinkt dat uitgerekend een blanke man van gemiddelde leeftijd een skatehal als podium krijgt. Hierin klinkt de implicatie dat kunst vooropgesteld een middel is met functie én dat locatie deze boodschap kracht kan bijzetten of juist teniet kan doen. Bij DMF bleek het context loze beeld waarin het publiek het werk veelal waarnam een toxische combinatie te vormen. Een publieke locatie waarin de vrouw een minderheid vormt. Dit heeft echter ook een weerslag op de verwachting die een organisatie zoals Bredaphoto scheidt met het organiseren van een festival en keuze van de locaties. Uit de reacties wordt Pier15 uit de wind gehouden en richten alle pijlen zich op Bredaphoto, ‘zij hadden als professionele organisatie beter moeten weten’ luidt de tendens in bijvoorbeeld de

¹³⁷ @seejaneskate, “@blackholekitty good point. Why wasn’t a skater artist tapped for this project? Especially one from an underrepresented community? [...]”

¹³⁸ @dirkriddirk, “@catherinelosing it’s not that shocking, their curators and art director are all middle aged white men.”

¹³⁹ @kurtvanaert, “@dirkriddirk for your information: the director of Bredaphoto is a woman. And maybe shocking: you too will someday be a middle aged white man.”

¹⁴⁰ @Dirkriddirk, “@kurtvanaert Yeah, hopefully so and hopefully less ignorant and less short sighted.”

¹⁴¹ @belascophoto, “It bothers me so much how mediocre many cis white men are. THIS is your “art”? Really? [...]”

¹⁴² @winnifred_j, “@dddavidflint like you would know how the fuck “women” view it. Stay in your own lane.”

reacties van @marco.kkkkkkk¹⁴³ en @catherinelosing.¹⁴⁴ Zij hadden niet moeten buigen voor de grillen van de kunstenaar. Daarnaast klinkt er onvrede over de kwaliteit van het werk, het exposeren schept volgens deze participanten de verwachting dat iets het waard is om op een voetstuk te worden geplaatst en dat was in hun ogen bij DMF niet aan de orde, zo spreekt ook @kristiinakooma.¹⁴⁵

Bovenstaande discoursen laten een aantal manieren zien waarop er betekenis wordt gegeven aan het werk. Hierbij vormt de scheiding tussen subject en representatie een belangrijke factor in hoe het beeld ontvangen wordt. Voor wie het interacteren met de representatie van het subject gelijk staat aan interacteren met het subject zelf, is het werk problematisch. Skaten over een afbeelding van een vrouw staat dan gelijk aan het skaten over de vrouw zelf en het beschadigen van het beeld dus ook gelijk aan het beschadigen van de vrouw zelf. Daarnaast is er de strijd om zeggenschap tussen de kunstenaar met zijn of haar intenties versus de interpretatie die het publiek doet van een werk. De intentie staat niet (langer) gelijk aan het dominante narratief van een werk, deze kan worden uitgedaagd – met bijvoorbeeld het alternatieve narratief van misogynie – of onvoldoende gefundeerd bevonden en daardoor falen. Ook wanneer men vindt dat schurende kunst moet kunnen schiet de theoretische verankering tekort. In het vormen van een interpretatie kan ook de locatie een bepaalde narratief stimuleren of juist ontslaan: Voor sommigen vormt de locatie van het skatepark als een extra problematiserende factor door de minderheidsgroepering die vrouwen binnen de skater community vormen, waar dit voor anderen juist het hele probleem naar de achtergrond verjaagd doordat de skatebaan hoofdzakelijk om skaten moet draaien. Ook het feit dat het een openbare ruimte betrof speelt hierbij mee, men geeft aan verwachtingen te hebben en liever niet spontaan bij een ‘controversieel werk’ als DMF betrokken te worden. Het belang van de identiteit van de kunstenaar werd ook onderstreept en liet de vraag rijzen of alle witte mannen dan per definitie ongeschikt zijn een kunstwerk te maken waar de vrouw in centraal gesteld wordt. Kunst is binnen dit discours onlosmakelijk verbonden met de achtergrond van de maker en daardoor beperkt in haar mogelijkheden.

¹⁴³ @marco.kkkkkkk, “@breda_photo you are an awful organisation. You have a certain public and educational responsibility and you completely discredit yourself by what you chose to show [...] Art is no excuse – we also can’t come to your fair and vandalize and call it art just because we have such a degree and such a reputation.”

¹⁴⁴ @Catherinelosing, “I’m not shocked by this artwork being dreamt up by some millionaire advertising executive. What I am shocked by is how it got through @breda_photo’s curatorial process and into production,”

¹⁴⁵ @kristiina.kooma, “@breda_photo like who are you sitting in there at the photo festival committee seems like you really didn’t think this through. I don’t seriously get why you even getting any fund to pay the artist for this kind of bullshit. You are ignorant people living in your own ignorant bubble. Educate yourselves and understand why people are bombarding you with comments to take the installation down there is a reason for it in.”

Overige betekenisgeving werd tot slot voornamelijk geconstrueerd in de verwachtingen die mensen hadden van de organisatoren. Toch lijkt ook hier de zeggenschap over het narratief van een werk niet in handen van de curatoren die dit werk hebben 'goedgekeurd' om te vertonen. Juist zij hadden beter moeten weten klinkt het berispelend binnen de discussie waarna zij deze verantwoordelijkheid overnemen door zich tegen het werk te verzetten en zichzelf als beter wetend publiek verheffen.

De grote gemeenschappelijke delers waarbinnen het werk van betekenis wordt voorzien blijkt dus de toetsing van het werk aan theorie. Een deel valt het werk aan op veronderstelde onjuistheden in de uitwerking van hetgeen Kessels tracht te zeggen, zo wijzen zij op het gebrek aan argumentatie waarom het werk alleen uit vrouwen bestaat en wordt de locatie waarin deze zich tentoonstelde geproblematiseerd. Dat een werk – dat al een gevoelig onderwerp bespreekt en niet 1 op 1 haar boodschap uit – op controversiële wijze tentoon werd gesteld op een locatie waar de vrouw al een minderheid vormt, was voor veel mensen de druppel om zich te beklagen. Het narratief dat Kessels beoogde te vertellen, is niet het narratief dat zij aannemen. Waar Kessels een lans breekt voor de natuurlijke vrouw, verkiezen veel mensen online het narratief van misogynie: Dit werk had nooit gemaakt, laat staan vertoont mogen worden. Het is onwelkom naar vrouwen en zet aan tot verdere haat.

5 | Betekenis aan kunst

Op welke manier suggereren de discoursen een functie van kunst?

De eerder besproken discoursen geven naast de precieze gronden waarop het werk van Kessels van betekenis is voorzien ook een beeld van de heersende ideeën wat kunst zou moeten doen. Dit tweede hoofdstuk gaat daarom verder in op de discoursen waarop de casus rond DMF een idee wekt wat de functie van kunst anno 2021 hoofdzakelijk zou zijn.

In het vorige hoofdstuk werd duidelijk dat de discussianten van beide partijen waarden hechten aan de theorie die schuilgaat achter een werk, maar deze daarbij niet heilig verklaren. Los van het feit of ze het eens waren met de stellingname van de kunstenaar, werd het concept aangevallen op onjuistheden zoals @tilly_yoyo¹⁴⁶ en @disasterfred¹⁴⁷ lieten zien in hun reacties. Eventuele twijfels werden getoetst aan voldoende fundering, en wanneer deze niet gevonden werden beschouwd als mislukkende factoren van het werk, zoals ook @Lilysurmay¹⁴⁸ en @dirkriddirk¹⁴⁹ benoemden. Een kunstwerk krijgt haar betekenis dus niet automatisch van de kunstenaar, deze komt tot stand in een interpretatief proces waarin concept en uitvoering aan elkaar worden getoetst. Hieruit kan worden opgemaakt dat een kunstwerk hoofdzakelijk iets zou moeten uitdragen of overbrengen. Veel van de participanten ervoeren eerst een bepaalde emotie ten aanzien van het werk en zijn in tweede instantie op zoek gegaan naar een reden dat hun gevoel zou nuanceren, zoals @darkstardavross aangeeft “[...] Although it’s kinda sad that the artist has chosen exclusively female face’s to destroy as men have also had their faces destroyed by plastic surgery gone wrong. Which I is kinda what I think the artist is trying to say here [...]”.¹⁵⁰ Toen zij vervolgens te weinig fundatie voor de uiterlijke kenmerken die hen zo afschrikte of verontwaardigde terugzagen in de theorie of intenties, verbonden zij daar hun eigen conclusies aan: Soms op basis van de identiteit van de kunstenaar, zoals @1111ii777777iiii¹⁵¹ en soms op basis van een bredere context waar zij het werk mee associeerden, zoals @mwepunt.¹⁵²

Het associërende proces waarin een werk wordt geïnterpreteerd lijkt daarbij hevig te worden beïnvloed door het politieke kader waar deze door bekeken wordt. In het geval van DMF werd het

¹⁴⁶ @tilly_yoyo, “@zoe_girl_1 Organiser intended to raise an alarm on the normalisation of plastic surgery - on its own is a legit point - but they totally misjudged the delivery & ended up mobbed online :P I'd say their intention was well-meant but the method was naive, over-simplistic & inappropriate that of 5yr old kid [...]”

¹⁴⁷ @disasterfred, “[...] He only ask peoples to destroy the face of the victims.”

¹⁴⁸ @lilysurmay, “there is men who have botched faces too, why does it have to be only women? [...]”

¹⁴⁹ @dirkriddirk, “If the faces are so random where are the male looking ones [...]”

¹⁵⁰ @darkstavross, “I get what the artist is trying to say but a skatepark is not really the place to say it to be honest. This sort of thing belongs in an art gallery [...]”

¹⁵¹ @1111ii777777iiii, “God men artists are ignorant it is unbelievable.”

¹⁵² @mwepunt, “You rilly have no idea, do you? I would strongly suggest you put that misogyny back where it came from, it's not a good look for you. [...]”

werk door het merendeel geïnterpreteerd als toonbeeld van alles wat er mis is in de verhouding tussen mannen en vrouwen. Zij bevonden het concept, de materiele vormgeving en de maker als beter passend in het alternatieve narratief van misogynie, dan in het door de kunstenaar beoogde narratief. Dit maakt in de strekking van de discussie dat de intenties van de maker er niet toedoen. Zo stelt @hol_ainegue dat het werk alsnog een verkeerd signaal afgeeft: “[...] it’s still suggesting that men can bash a woman’s appearance [...]”¹⁵³ Evenals @Lucifear wie laat horen dat de intenties er niet toedoen.¹⁵⁴

Met dit narratief is het werk vervolgens op @not.a.playground veelvuldig beklaagd en neergezet als middel waarmee een gemarginaliseerde minderheid – in het geval van DMF de vrouw en de vrouwelijke skater – opkomt voor hun recht: @samcivitarese betoogt dit en benadrukt haar statement met de alternatieve notering van ‘womxn’.¹⁵⁵ Ondanks dat er in de reacties zelf niet veel concreet wordt opgeroepen tot verwijdering, valt de vele kritiek toch binnen de *cancel culture* achtige fenomenen waar Ng en Waymar en Veil over spreken in hun artikelen.¹⁵⁶ Het werk is op grond van sociale-gerechtigheid bekritiseerd en onder druk gezet, tot dit dusdanige proporties aannam dat PIER15 zich genoodzaakt zag het werk te verwijderen. De onlineomgeving van @not.a.playground maakte het mogelijk om mensen wereldwijd te verenigen en de kwestie te bespreken en hier wordt dankbaar op teruggeblikt door sommigen zoals @lucifear297 wie stelt dat “if the allowed artwork has shown anything its that there are enough people who support it [...]”¹⁵⁷ Evenals @smash_the_skateriarchy dankbaarheid toont.¹⁵⁸ Voor de opposenten vormt het internationale karakter alleen maar verdere olie op het vuur zoals @kijkem aangeeft met zijn statement.¹⁵⁹ Net zoals @joshuafens aangeeft.¹⁶⁰

¹⁵³ @hol_ainegue, “@kurtvanaert dude, the execution itself is the main point, it IS insensitive. [...] It may not be sexist, but it's still suggesting that men can bash a woman's appearance. That itself should be the reason this should be condemned.”

¹⁵⁴ @lucifear297, “[...] that is all that is being asked and not demanded and please without the 'the intention was not to' blah blah because the intention didn't hit the target but a dumpster fire.”

¹⁵⁵ @samcivitarese, “We need to continue to stand up for womxn in skateboarding, and in general We need to continue to stand up for womxn in skateboarding, and in general 🤔 So crappy that this disgusting project was even permitted,”

¹⁵⁶ A] Ng, “No Grand Pronouncements here,” 623.

B] Veil en Waymer, “Crisis Narrative,” 8.

¹⁵⁷ @lucifear297, “[...] The hate you will receive will far, far outweigh the hate BredaPhoto and 'the artist' have received and that is guaranteed, whether you are a collective of men, women or womxn.

[...] that is all that is being asked and not demanded and please without the 'the intention was not to' blah blah because the intention didn't hit the target but a dumpster fire.”

¹⁵⁸ @smash_the_skatriarchy, “[...] It's lovely to be part of a global community taking a stand against misogyny in skateboarding ❤️❤️❤️.”

¹⁵⁹ @kijkem, “[...] coming from a place that does not try to forcefully hide uncomfortable facts until it all boils over and people get shot. Instead, we make art installations that provoke discussion. Like, for example, this one right here.”

¹⁶⁰ @joshuafens “Imagine crying about this, like for real you dont even skate there and you dont live in the Netherlands 🤔 stick to your own problems Karen!!”

Een kunstwerk wordt in dit licht gepositioneerd als communicatief middel: er zijn consequenties verbonden aan zowel het waarderen van dit werk als het bekritisieren. In de nuance-verliezende discussiestroom waar de discussie op @not.a.playground veelal in uitmondde betekende dit dat het werk goedkeuren gelijk stond aan het tolereren van vrouwenhaat. Zo blijkt uit reacties van onder meer @impactskateclub¹⁶¹ en @hol_ainegue.¹⁶² Niets doen staat gelijk aan struisvogelpolitiek volgens @maximumtorture¹⁶³ en @lucifear.¹⁶⁴ Dit werd BredaPhoto en Kessels verweten evenals de geen-probleem inziende skaters - waarbij de opposenten eenzelfde radicale stroom aanhielden door te stellen dat dit werk afkeuren gelijk staat aan ofwel het verheerlijken van censuur: @_bombali_¹⁶⁵, stimulatie van verdere beperking van de artistieke vrijheid: @kijkem¹⁶⁶ of een overdreven gevoeligheid waarin niets meer gezegd of gedaan zou kunnen worden: @chefmattbcn.¹⁶⁷ Binnen deze visie fungeert kunst dus als een communicatief middel waar standpunt over ingenomen moet worden en is het vervolgens aan de ontvangers van dit werk om hierop te handelen. Elke handelingsvorm, van negeren tot afweren, brengt consequenties met zich mee waarmee de participanten van de discussie elkaar en zichzelf indelen. Kunst wordt hierdoor hoofdzakelijk een middel, in plaats dat het een object vormt.

De casus rond DMF illustreert dus dat de participanten in de discussie een werk als meer beschouwen dan visueel beeld alleen. De emotie die wordt opgewekt wordt getoetst aan theorie, en wanneer deze theorie onvoldoende fundering vormt voor de manier waarop men dit werk interpreteert worden er andere associaties gelegd. Men interpreteert dan op basis van betekenis gevende factoren als locatie en de identiteit van de maker. In het geval van DMF pakte dit vernietigend uit, het alternatieve narratief wat werd geassocieerd werd door deze factoren alleen maar verder gevoed. Het feit dat hij een witte man is is van betekenis evenals de locatie waar de vrouw al een minderheidsgroepering vormt. Een groot deel liet vervolgens blijken deze interpretatie te plaatsen in een politiek kader, waarmee het werk centraal kwam te staan voor een bepaalde politieke visie. Het werk accepteren betekent iets net zoals het afkeuren dit doet. Kunst lijkt hierdoor hoofdzakelijk een sterke communicatieve rol toebedeeld te krijgen, het vertelt iets en staat voor iets

¹⁶¹ @impactskateclub, "There aren't adequate words for how tone-deaf and sickening this is. Everyone involved should be embarrassed and deeply ashamed. Good Lord,"

¹⁶² @hol_ainegue, "The people who are either defending this or are okay with this are mostly men and that says something."

¹⁶³ @macimum_torture, "@chefmattbcn so why care about what ifs and calling people snowflakes for standing up against encouraged violence. It'd be pretty cowardly to not stand up."

¹⁶⁴ @lucifear297, "They're not hiding they are standing up, they are acting, they are DOING SOMETHING [...]."

¹⁶⁵ Bombali "[...] if this is like so wrong its like your saying Charlie Hebdo was killed for good reasons."

¹⁶⁶ @kijkem, "[...] If this gets taken down, you have openend the door for other groups to take other installations down, like maybe Mohan Verstegen's installation about an inclusive military. Is that what you want? That, instead of exploring issues, we take artwork down the old authoritarian way? [...]."

¹⁶⁷ @chefmattbcn, "[...] you think rubbing your rubber wheels over some ink on the floor encourages violence you are a total snowflake."

waardoor het geven van een podium aan dit werk of de aandacht juist problematiseren ook van betekenis is. Het dient een hoger veelal politiek maatschappelijk betrokken doel.

6 | Contrast met posthistorische periode?

Op welke manier contrasteert de manier waarop Danto spreekt over een posthistorische periode met de manier die de discoursen over 'Destroy my Face' suggereren?

Tot zover illustreerde de casus rond DMF dat het kunstwerk haar betekenis voornamelijk ontleent aan een optelsom aan factoren in de maker, het concept en de locatie én dat zij hierbij gebruikt wordt als een middel dat met haar narratief bedoelt of onbedoeld een standpunt hardmaakt voor politieke en/of maatschappelijke doeleinden. Hierdoor kan er worden geconcludeerd dat in het geval van de casus rond DMF, kunst vooropgesteld als betekenisvol wordt ervaren. In deze derde en laatste deelvraag wordt geprobeerd deze opvatting van kunst tegenover de visie van Danto te zetten, die aan het einde van de 20^e eeuw betoogde dat de ontwikkeling van kunst ten einde liep en we daarmee in een posthistorische periode aanbelandden.¹⁶⁸ Een periode, waarin kunst zichzelf door haar tekortschieten van verdere betekenisgeving ontheven heeft van ieder verder doel of betekenis: "Today there is no longer any pale of history. Everything is permitted."¹⁶⁹ Dit lijkt te contrasteren met de manier waarop de participanten op @not.a.playground het kunstwerk hebben opgevat en daarom volgt hier een vergelijking van beide. Om ook hier voldoende structuur aan te brengen wordt dezelfde driedeling aangehouden van materiaal, concept en maker.

i) Materiaal

Danto stelt dat de posthistorische tijd zich kenmerkt aan een brede variëteit aan uitingen die zich kunst laten noemen.¹⁷⁰ Het gebrek aan historische richting waar kunst haarzelf naartoe ontwikkeld maakt dat alles in de naam van kunst geoorloofd is.¹⁷¹ Het doet er dus niet langer toe hoé het werk er precies uitziet, want er zijn geen voorwaarden waar deze aan geacht wordt te voldoen omdat er geen lijn van ontwikkeling is waar deze aan bij (moet) dragen.

In de discoursen rond DMF lijkt deze visuele historische richting in eerste instantie eveneens te ontbreken, het werk lijkt geen doel te bevatten zoals eerder wel in de vele verschillende stromingen werd nagestreefd. Er zijn geen eisen waar het werk visueel gezien aan moet voldoen om bij een stroming te passen. Maar wanneer de visie van Danto iets breder opgevat wordt lijkt hier wel degelijk sprake van te zijn: Het werk verbeeld namelijk de vrouw op een manier die haar geen eer aan doet en dat vormt een van de centrale punten waarop mensen het werk zijn beginnen te bekritisieren, zo bleek in de vorige twee deelvragen. Omdat dit door een groot deel van de participanten werd opgevat als choquerend werd er door een groot deel gezocht voor een validering voor het uiterlijke voorkomen.

¹⁶⁸ Danto, "The end of art," 128.

¹⁶⁹ Danto, "After the End of Art," 5.

¹⁷⁰ Ibid. 5.

¹⁷¹ Danto, "The end of art," 128.

Toen het concept vervolgens onvoldoende redenen gaf werd het kunstwerk met behulp van de andere factoren van betekenis voorzien. In die lijn van redeneren kan er worden gesteld dat de ontwikkeling waar een werk nu idealiter aan bijdraagt er een is die op basis van de gegeven discourses in DMF sterk verbonden is aan dezelfde politieke maatschappelijke doeleinden als waar het kunstwerk voor wordt ingezet. Een collectief dat zichzelf als feministisch identificeert, zal een werk als DMF waarschijnlijk niet hetzelfde ervaren als een meer conservatief gedachtengoed. Het visuele narratief waar de werken aan toevoegen, is dus geen uniforme norm maar eerder pluriform: afhankelijk van de cultuur van de persoon die het werk interpreteert wordt deze getoetst aan een zekere doelstelling.

Dus Danto zijn these is hier op basis van DMF van kracht voor zover het geen duidelijk waarneembaar narratief betreft waar het werk met stilistische kenmerken aan bijdraagt of naartoe werkt. Wel doet het visuele voorkomen van een werk er dermate toe dat zij kan bijdragen aan vooraf geïnitieerd narratief of wordt opgenomen in een van de alternatieve interpretaties van het werk. Het visuele of de materiële gestaltevorming van een werk dient dus inderdaad niet langer één duidelijk waarneembaar narratief in de ontwikkeling van kunst, maar kan een variëteit aan doeleinden ter doelstelling hebben. Maar dit betekent niet dat deze er niet meer is, zoals Danto stelt.

ii) Concept

Het concept blijft een grote rol spelen in de validering van de uiterlijke kenmerken van een werk. Danto zelf stelt dat naast het gebrek aan stilistische kenmerken kunst niet langer hoofdzakelijk iets is waarnaar gekeken wordt: "Whatever art is, it is no longer something primarily to be looked at."¹⁷² Hiermee doelt hij op het belang van theorie waar kunst haar laatste doelstelling van zelfdefinitie in voort kon zetten door zich te beroepen op eenzelfde metafysische ruimte als filosofie.¹⁷³ Op den duur maakt kunst zichzelf hierbij overbodig want op het moment dat zij een volledige zelfdefinitie bereikt, is alles wat rest de theorie en doet het object er zelf niet meer toe. Kunst verwordt dan filosofie.¹⁷⁴ Met deze conclusie baseert Danto zich op Hegel: het einde van de kunst betekende voor Hegel hoofdzakelijk het niet langer kunnen vervullen van haar taak, de hoogste meest directe manier om de werkelijkheid op zintuigelijke wijze inzichtelijk te maken.¹⁷⁵ Doordat er niet langer een volmaakte verzoening tussen zintuigelijke vorm en geestelijke inhoud in de kunsten is, hebben we filosofie nodig om te achterhalen welke realiteit er wordt belichaamd.¹⁷⁶ Kunst verwordt op den duur steeds verder een object in plaats van het medium waardoor "[...] a higher reality made itself present."¹⁷⁷ Voor

¹⁷² Danto, "After the end of art," 7.

¹⁷³ Danto, "The end of art," 142.

¹⁷⁴ Braembussche, "'Het einde van de kunst'," 169.

¹⁷⁵ Ibid., 174.

¹⁷⁶ Ibid., 176.

¹⁷⁷ Danto, "The end of Art," 130.

Danto is het punt waarop we vervolgens in een posthistorische periode zijn aangekomen, het moment waarop kunst zich voortaan bevrijd van de filosofische onderdrukking: “That is as much as philosophy can do for art – to get it to realize its freedom. The joint narrative of philosophy and art is then a *Freiheitsroman* – the story of freedom gained or regained [...].”¹⁷⁸

Kijkend naar de discoursen waarin de participanten op @not.a.playground betekenis geven aan DMF lijkt kunst juist te fungeren als een medium waarmee iets wordt overgebracht en is er van vrijheid tussen beide geen sprake. Vooral wanneer de materiele gestaltevorming vragen oproept waar de theorie idealiter antwoorden op heeft is een sterke verbinding tussen beide kunst en filosofie waarneembaar.¹⁷⁹ In de casus van DMF is kunst allerminst vrij: het materiele werk zelf is verbonden met haar concept en de theorie, die voorschrijft hoe zij elkaar moeten begrijpen. Binnen het coherent van beide factoren concept en gestaltevorming is wellicht wel een grotere vrijheid mogelijk, een deel van de participanten uit de discussie gaf immers aan vooral problemen te hebben met de slechte uitvoering van het concept dat geen hout sneed. Wanneer beiden beter in balans zijn is wellicht als kunstenaar meer mogelijk, want dan ligt er een concept achter eventuele negatieve-interpretatie opwekkende narratieven wat het kunstwerk in zijn geheel een fundament geeft.

Ook hier draait het uit op een pluriformiteit aan culturen naast elkaar waarbij dezelfde objecten verschillende betekenissen kunnen uitdragen. Des te meer is het concept van groot belang. Omdat wanneer deze de materiele gestaltevorming van het werk tenminste valideren, het werk niet kan worden weggezet als nietszeggend. DMF bood onvoldoende redenen voor de vragen die het beeld oproep, en daardoor hebben mensen zelf een interpretatie gevormd met de gegevens die zij hadden. In het geval van DMF resulteerde dit op @not.a.playground in de aanvoering van het narratief van misogynie wat onderdeel werd van de grotere strijd van meer inclusiviteit onder de skaters community en de emancipatie van vrouwen in het algemeen.¹⁸⁰ Concept blijft dus niet op zichzelf over of kan als los worden beschouwd van het materiele, zoals Danto en Hegel lijken te beweren, maar vormt in wisselwerking met de andere factoren van een werk als fundering van de betekenisgeving. Een concept alleen zegt dus niet genoeg, deze moet in samenspraak zijn met de overige factoren.

iii) Maker

Dan blijft tenslotte de derde factor over waarvan al eerder bleek dat een groot deel van de participanten een belangrijke rol toeschrijft aan de identiteit van de maker van het werk.¹⁸¹ Voor

¹⁷⁸ Danto, “The End of Art,” 135

¹⁷⁹ Bijlage 1, pagina 44.

¹⁸⁰ Ibid.

¹⁸¹ Ibid.

Hegel was de kunstenaar voor lange tijd een instrument van de tijdgeest, waarbij het individu zelf vervangbaar is en uitvoert wat de tijdgeest oplegt.¹⁸² Na de ommezwaai tijdens de Romantiek is de kunstenaar het volgens Hegel verplicht de werken filosofisch te verantwoorden, omdat kunst niet meer vanzelfsprekend is en ons daardoor uitnodigt tot beschouwing en rechtvaardiging.¹⁸³ “De moderne, post romantische kunstenaar is als het ware gedoemd om op de gehele voorraad van de kunstgeschiedenis terug te vallen [...]” stelt hij.¹⁸⁴ Danto gaat hierop verder en stelt dat met het aanbreken van de posthistorische tijd, dit onmogelijk is en kunst die taak dus ook niet langer op zich hoeft te nemen.¹⁸⁵ Danto spreekt van de bevrijding van kunst onder filosofie en beschouwt dit als een vrijheidsgeschenk aan eenieder die zich kunstenaar noemt.¹⁸⁶ In deze vrijheid is de kunstenaar dus volkomen vrij om te maken wat hij wil en doet het er niet toe wat ditgeen behelst.

In de eerder geanalyseerde discoursen rond DMF lijkt de identiteit van de maker voor een groot deel wel mee te worden genomen als factor in de betekenisgeving aan het kunstwerk: het feit dat hij een witte cis man is heeft volgens sommige de implicatie bepaalde onderwerpen niet goed te kunnen behandelen.¹⁸⁷ En deze limitatie van mogelijkheden doet denken aan hoe Hegel de rol van de kunstenaar beschouwt: als instrument van de tijdgeest. Daarnaast lijkt een andere uitspraak over de positie van kunst in een samenleving ook van toepassing: uitdrukkingen die de tijdgeest een kunstenaar influistert en waarbij een werk een eigen leven kan gaan leiden zodra deze deel wordt van de cultuur waar de kunstenaar geen vat meer op heeft.¹⁸⁸ Het verschil met vandaag is echter dat het werk hierbij niet wordt ontvreemd van de kunstenaar, zoals Hegel voorschrijft, maar deze er juist hevig bij betrokken blijft. Ondanks dat de kunstenaar niet de volledige zeggenschap krijgt toegewezen te bepalen hoe het werk dat hij heeft wordt geïnterpreteerd of gebruikt, wordt deze hier wel voor verantwoordelijk gehouden. Daarmee zie je dus dat de kunstenaar in de mogelijkheden voor het maken van kunst beperkt wordt door zijn identiteit en vervolgens bij alles wat deze maakt verbonden blijft aan het werk. Dat dit werk zelfs voor ieder doel in de samenleving kan worden gebruikt zonder inspraak van de kunstenaar. De kunstenaar is dus veel nauwer verbonden met het werk dat hij maakt, of hij hier nu voor kiest of niet, wordt hier verantwoordelijk voor gehouden maar heeft geen vat op de precieze interpretatie die van het werk gemaakt wordt of waar het werk voor zal gaan dienen.

¹⁸² Braembussche, “‘Het einde van de kunst’,” 172.

¹⁸³ Ibid., 180

¹⁸⁴ Ibid., 181.

¹⁸⁵ Danto, “After the end of art,” 6 – 7.

¹⁸⁶ Danto, “The end of art,” 134.

¹⁸⁷ Bijlage 1, pagina 44.

¹⁸⁸ Braembussche, “‘Het einde van de kunst’,” 171 – 172.

Hier lijkt de crux van hedendaagse problematiek rond te vormen: er vormt zich dan een toestand waarbij kunst niet zozeer alles kan zijn maar wel als alles geïnterpreteerd kan worden en voor ieder doeleinde gebruikt. De kunstenaar heeft hierin geen zeggenschap, zodra het werk in de publieke ruimte komt kan het op iedere manier worden geïnterpreteerd afhankelijk van het perspectief dat wordt aangenomen. De identiteit van de kunstenaar deelt hier onlosmakelijk in mee. Wil deze het eigen leven leiden van het kunstwerk voorkomen, komt opnieuw het belang van de samenspraak van materiele gestaltevorming en concept naar voren: alleen wanneer die in overeenstemming zijn en die theoretische laag vormen waar Hegel over spreekt kan de kunstenaar het werk hier ten dele voor behoeden. Het kunstwerk wordt door factoren in materiaal, maker en concept van betekenis voorzien en hoe meer deze op elkaar afgestemd zijn, hoe meer gefundeerd het kunstwerk zich staande houdt in de pluriformiteit aan achtergronden waar deze in bekeken wordt.

Bovenstaande factoren laten dus een beeld zien dat ten dele overeenkomt met het posthistorische beeld dat Danto scheidt. De grootste overeenkomsten zijn de vele vormen die een kunstwerk kan aannemen en de afwezigheid van een duidelijk narratief waar de werken zich naartoe ontwikkelen. Dit wil echter niet zeggen dat het niet uitmaakt welk doel de werken dienen, want zoals DMF laat zien heersen er onder groepen bepaalde ideeën waar een werk idealiter aan bij zal moeten dragen of in ieder geval niet tegen zou moeten werken. Waar de contemporaine situatie verder verschilt met het beeld van Danto, is de wisselwerking tussen het concept en het beeld: waar Danto stelt dat beide zich hebben losgemaakt en ieder een eigen weg gaan laat de casus van DMF zien hoe zeer het concept als validatie moet dienen voor het beeld en vice versa. De identiteit van de kunstenaar kan vervolgens in het interpretatieproces van het werk een problematiserende rol aannemen zoals bij DMF is gebeurd door het witte-cis-man-zijn van Kessels. Een kunstenaar lijkt in dit beeld dus te worden gelimiteerd in zijn vrijheden door zijn afkomst en gender. Kunst vormt dus allerm minst een betekenisloos object in de samenleving en hoewel er niet één duidelijke lijn van ontwikkeling is waar de kunsten naartoe werken geldt dit wel voor de verschillende idealen die het werk kan dienen. De visuele gestaltevorming van het concept is daarbij van groot belang en beide kunnen niet los van elkaar worden gezien. Kunst is in de contemporaine tijd dus juist sterk visueel verbonden met achterliggende theorie.

7 | Conclusie

Dus allesomvattend gesteld vormde het materiele geheel van het kunstwerk hoofdzakelijk als beginpunt voor de betekenis gave van de discussianten: Het beeld wat bestaat uit portretten van vrouwen die uitvergroot op een skatebaan geplakt waren om te worden vernietigd. Doordat dit beeld bij veel mensen negatieve associaties uitlokte, zochten zij validering in de theorie. Toen het concept vervolgens onvoldoende redenen gaf voor de materiele gestaltevorming werd dit geweten aan overige factoren met de identiteit van de kunstenaar voorop. De locatiekeuze voor een skatehall vormde hierbij de problematiserende factor die ertoe leidde dat het geïnitieerd narratief nog verder overschaduwd werd met het alternatieve narratief van misogynie.

Doordat het werk bij de associatie veelal een politieke lading leek te krijgen, vormde deze hoofdzakelijk een communicatief middel waarbij het zien van het kunstwerk gelijk staat aan de boodschap tot zich nemen en daardoor een handeling in verwachting stelt. Actief handelen staat hierbij gelijk aan activisme: een verzet tegen het opgelegde narratief. Maar ook niets doen krijgt hierbij betekenis: soms als struisvogelpolitiek en soms als gevolg van een duidelijke scheiding tussen het subject wat wordt verbeeld en de representatie van het subject. Het kunstwerk krijg dus niet altijd een politieke dimensie, alleen wanneer de factoren waaruit de betekenis wordt geconstrueerd, maker, materiaal en concept, onvoldoende fundatie voor die persoon vormen en deze zelf opzoek gaat naar betekenis.

De pluriformiteit aan doelstellingen waar een werk een narratief in lijkt te verkondigen, vormt hierbij wellicht de daadwerkelijke kern van het probleem waarbij de vrijheid van kunst ter discussie komt te staan. Waar veel van de onderzoeken omtrent de komst van de sociale media en de mogelijkheden tot protest veelal pessimistisch zijn gestemd, is dat wellicht meer een gevolg van meer verschillende groeperingen en culturen die zich via het web gemakkelijk kunnen verenigen. Hoewel de democratie van de sociale mediakanalen vaker betwijfeld wordt dan bevestigd, lijken de erupties waarin individuen zich online verenigen om zich uit te spreken tegen één dominant narratief van een kunstwerk wel een zekere toeloop in inclusiviteit en bewustzijn te brengen. Of de strategie van verwijdering hierbij een meewerkende of tegenwerkend middel vormt, zal nader onderzoek verder moeten aantonen.

Dus hoewel Danto terecht een groot belang in theoretisch zelfinzicht centraal stelde in zijn diagnose van de contemporaine tijd, onderschatte hij hierbij de visuele of materiele kwaliteiten van een werk. Evenals de rol die de identiteit van de persoon achter het werk in het geheel speelt. Juist in een tijd waar verschillende culturen naast elkaar leven en dit tot een variëteit aan narratieven leidt waarin een werk begrepen kan worden, worden de factoren naast het concept juist van grote invloed bevonden op de uiteindelijke betekenisgave van een werk. Het concept zelf dient hierbij hoofdzakelijk

als validering voor eventuele opmerkelijkheden, zoals in het geval van DMF het afbeelden van enkel vrouwen waar dit evengoed gemixt kon zijn met mannen.

Daarom kan er op basis van deze thesis worden gesteld dat de Instagramgebruikers op @not.a.playground vanuit de materiele kenmerken van een werk verdere betekenisgeving vormen op basis van de validering in het concept. Waarbij de identiteit van de kunstenaar deze optelsom kan problematiseren of juist ontmantelen. De discussianten op @not.a.playground achtte het kunstwerk daarbij hoofdzakelijk als toonbeeld voor misogynie. Zij zagen onvoldoende validering voor de gekozen materiele gestaltevorming: het werk verbeelde een boodschap op een verkeerde manier op een problematische locatie wat al snel gekoppeld werd aan de identiteit van de maker. Een werk anno 2021 doet er visueel dus zeker wel toe.

8 | Discussie

Bovenstaande conclusie is gevormd op basis van de casus rond DMF op de pagina @not.a.playground. Dit is echter slechts één digitale plek en maar één werk. Om een echt stevig gefundeerd beeld te krijgen van de manier waarop kunst in de contemporaine tijd van betekenis wordt voorzien zullen meer kunstwerken op vergelijkbare wijze onderzocht moeten worden op meer verschillende mediaplatformen. Ook kan dan een meer concreet beeld worden gevormd van de verschillende communicatieve rollen die het werk kan aannemen. DMF illustreerde op @not.a.playground een functie die opkwam voor de gemarginaliseerde minderheid van vrouwen in het algemeen en vrouwen binnen de skaters community. Het is goed mogelijk dat op andere locaties een ander narratief de bovenhand voert, verder onderzoek hiernaar kan de precieze totstandkoming van betekenis onder groepen inzichtelijk maken.

9 | Bibliografie

- Anderson-Lopez, Jonina. R.J. Lambert en Allison Budaj. "Tug of War: Social Media, Cancel Culture, and Diversity for *Girls* and *The 100*." *An International Journal of Pure Communication Inquiry* 9 no.1 (2021): 64 – 84. doi.10.17646/KOME.75672.59.
- Bouvier, Gwen. "Racist call-outs and cancel culture on Twitter: The limitations of the platform's ability to define issues of social justice," *Discourse, Context, Media* 38. (2020): 1 – 11. Doi.10.1016/j.dcm.2020.100431.
- Braembussche, A.A. van den. "'Het einde van de kunst': de actualiteit van Hegel. In *Denken over Kunst: een inleiding in de kunstfilosofie*, 167 – 192. Bussum: Uitgeverij Coutinho, 2020.
- Bucher, Taina. "Bad Guys and Bag Ladies: On the Politics of Polemics and the Promise of Ambivalence." *Social Media + Society* (Zomer, 2019): 1. Doi.10.1177/2056305119856705.
- Danto, Arthur. "The End of Art: A philosophical Defense." *History and Theory* 37 no.4. (winter, 1998): 127 – 143.
- Danto, Arthur. "Introduction: Modern, Postmodern and Contemporary." in *After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History*. 1 – 8. Princeton University Press, 1997.
- Eğrik, Işıl. "Maybe, We Will Benefit from Our Neighbour's Good Fortune: An Exhibition on Collectivity, community and dialoge in Turkey." in *The Societal and Political Implications of Black Lives Matter Digital Activism*. Geredigeerd door Aidan McGarry, Itir Erhart, Hande Eslen-Ziya, Olu Jenzen en Umut Korkut. 15 – 38 Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Elliot, Maria en Kristoffer Holt. "Freedom of Expression and the Online Abyss." *Media and Communication* 8, no.4 (2020): 107-108. Doi.10.17645/mac.v8i4.3693.
- Gerwen, Rob van. "G.W.F Hegel: De dialectische benadering." In *Moderne filosofen over kunst*. 147 – 175. Zoetermeer, Uitgeverij Klement, 2017.
- Jackson, Sarah en Brooke Foucault Welles. "#Ferguson is everywhere: initiators in emerging counterpublic networks." *Information, Communication & Society* (2016): 397-418. doi: 10.1080/1369118X.2015.1106571.
- Kruse, Lisa M. Dawn R. Norris en Jonathan R. Flinchum. "Social Media as a Public Sphere? Politics on Social Media." *The Sociological Quarterly* 59, no.1 (2018): 62–84. Doi.10.1080/00380253.2017.1383143.
- McGarry, Aidan. Itir Erhart, Hande Eslen-Ziya, Olu Jenzen en Umut Korkut. "Introduction: The Aesthetics of Global Protest: Visual Culture and Communication." In *The Societal and Political Implications of Black Lives Matter Digital Activism*. 15 – 38. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Ng, Eve. "No Grand Pronouncements here...: Reflections on Cancel Culture and Digital Media Participation." *Television & New Media* 21(6) (2020): 621–627. Doi.10.177/152746420918828.
- Setyawati, Meirika Iin en Mulyana. "A critical discourse analysis on the Instagram Account @Filosofi_Jawa Based on Van Dijk Model." *Advances in social Science, Education and Humanities Research* 461 (2019): 279 – 283.

Solomon, Robert en Kathleen M. Higgins. "Automism, Art and Arthur: Danto's Hegelian Turn." in *Danto and his Critics*. Geredigeerd door Mark Rolling, 172 – 196. Oxford: Wiley-Blackwell.

Veil, Shari en Damion Waymer. "Crisis Narrative and the paradox of erasure: Making room for dialectic tension in a cancel culture." *Public Relations Review* 47 (2021): 3.
<https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2021.102046>.

Vis, Farida. Simon Faulkner, Safiya Umoja Noble en Hannah Guy. "When Twitter got #Woke: Black Lives Matter, DeRay McKenson, Twitter, and the Appropriation of the Aesthetic of Protest." In *The Societal and Political Implications of Black Lives Matter Digital Activism*. Geredigeerd door Aidan McGarry, Itir Erhart, Hande EslenOziya, Olu Jenzen en Umut Korkut. 247 – 266. Amsterdam: Amsterdam University Press.

10 | Bronnenlijst

Beeple. *First 500 days*, 2021. Digital (JPEG). Vignesh Sundaresan (MetaKovan).

Bredaphoto. "'Destroy my Face' – Erik Kessels – Gesloten." Laatst gebruikt op 29 mei, 2021.
<https://www.bredaphoto.nl/destroy-my-face-erik-kessels/>.

Bredaphoto. "Skatepark verwijdert kunstwerk van BredaPhoto 2020." Laatst gebruikt 29 mei, 2021.
<https://www.bredaphoto.nl/skatepark-verwijdert-kunstwerk-van-bredaphoto-2020/>.

Cattelan, Maurizio. *Comedian*, 2019, verse banaan en duct tape, Art Basel, Miami Beach.

Claassen, Elmay. "'Destroy my Face' opent discussie over verantwoordelijkheid binnen cultuurstector." *Mest Mag*, 24 november, 2020. <https://www.mestmag.nl/artikelen/destroy-my-face-opent-discussie-over-verantwoordelijkheid-binnen-cultuursector-9661s>.

Google Docs. "We are not a Playground: An Open Letter to the Organization and Board of BredaPhoto and Skatepark Pier15," Laatst bijgewerkt 6 oktober, 2020.
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeIQ-MvSD6LLnIF8LxPrw8cz_FUjoOLtB0skdlze65Rlcw-A/viewform

Groep, Jacob-Jan van de. "Ophef over Thierry Baudet-roast Martijn Koning bij Jinek." *Televizier*. 12 maart, 2021. <https://www.televizier.nl/amusement/ophef-over-baudet-item-martijn-koning-bij-jinek>.

Instagram. @Not.a.playground, september 2020, laatst bijgewerkt op 16 juni, 2021.
<https://www.instagram.com/not.a.playground/?hl=nl>.

Kessels, Erik. "Destroy my Face." Exhibitions & Installations, laatst gebruikt op 10 juni, 2020,
<https://www.erikkessels.com/destroy-my-face>.

Warhol, Andy. *Brillo Box*, 1964, acryl zeefdruk op hout, 50.8 x 50.8 x 43.2cm, Northo Simon Museum, New York. <https://www.nortonsimon.org/art/detail/P.1969.144.001-100>.

11 | Bijlage

Onderscheid subject/representatie			Niet-onderscheid subject/representatie		
W 39	@chefmattbcn	@maximum_torture yes ditch your skateboard and don't ride any wood because you are supporting and encouraging deforestation right? Let's go skate that part where we destroy real women's faces. Oh wait they just some photos.	W 39	@111ii777777iii	@chefmattbcn are you fucking dumb? The point is literally to destroy their faces how come that doesn't encourage the idea of violence against women? Jesus.
W 39	@ianwagenmakers	Those pictures are not even real peoples faces.	W 39	@melmilesart	so if the faces aren't real, then kessels just made up the people that he's basing his grand societal critique on... that's not better
W 39	@chefmattbcn	If you think rubbing your wheels over a few mashed up images of woman is violence your a fucking snowflake. End of	W 40	@mwepunt	@_bombal_ It's not "all art women are in" that's just plain bs for lack of a better word. It's bs built on a patriarchal society which enables cis-white men to do as they please, take from other men and women, not only their bodies but also their minds. Not everyone is strong enough to not succumb to the image society forces on us, men and women alike. I don't give a flying f what ppl think of me, but there are a lot that do, that are made to think that of they don't look a certain way, nobody will like them, they'll never get a job. The CH case is no comparison to this. This is not satire. Now, stop the whataboutisms plz, bc you're not making any sense.
W 39	@chefmattbcn	If you think rubbing your wheels over a few mashed up images of woman is violence your a fucking snowflake. End of	W 40	@mwepunt	@_bombal_ me neither, i just fail. To see how anyone in their right mind can defend this. Maybe it's the constant deflecting that makes me not see your points. The point you're raising now is ridiculous. If I don't like how you look, should I make a picture of you for a shooting range to destroy? Wtf? I'm sorry, I have to much respect for people to just hate on them en public.
W 39	@chefmattbcn	oh right I forgot there was live breathing women all lined up for us to crush with our wheels. You are pathetic			
W 39	@ricktofakie	Like for real. It aren't even real woman. They've taken like 8000 Google faces and mix and matched them to make female faces without having to show some woman's real identity			
W 39	@joshuafens	@disasterfred they aren't asking to destroy womens lol they are asking to destroy the stickers bcus they wanna show that plastic surgery is bad			

Doet ertoe			Identiteit kunstenaar			Doet er niet toe		
W 40	@hol_ainegue	@kurtvanaert that's not the main point? This whole idea was made by a guy, and how does censorship even come into this argument?	W 40	@kurtvanaert	@hol_ainegue on a Dutch newspaper side a lot of women are in favor of it and against censorship in general. How would you perceive this work if it was created by a woman instead of a white older guy?			
W 40	@maximum_torture	@chefmattbcn it's not photos of men. It's created by men who are aware of plastic surgery enough to make a 'statement piece' to 'envoke discussion' but didn't include any photos of men in the project. If there were any men on the floor and it was encouraged to destroy their face just because he got some shitty plastic surgery, you really think people wouldn't still be pissed.	W 40	@kurtvanaert	@hol_ainegue well people from all over the world are demanding it to be taken away. Calling to boycott a local business. Isn't that censorship? For me it is not about the perceived sexism of the artist (I don't think it is meant sexist and go with the original statement by the artist, I wonder how many people screaming here even read that statement. I gotta admit it is executed a bit clumsy and insensitive but that is not the point) more about all these self righteous social justic warriors talking about middel aged white men excetra. This modern day witchhunt is for me a much more interesting phenomanan. And yes, I do realize I will never trully understand the amount of shit women have to go through.			
W 40	@blackholekitty	@breda_photo Let's see you try to make something which deals with patriarchy and misogyny itself rather than one element of conservative beliefs (ie, the perceived distastefulness of plastic surgery) which conservative men and women hold in common. It's a safe position you've taken that will still get you into as many places as possible. We're saying that you've entered into a space with your beliefs where there are some of us who sharply disagree and find it insulting. With so many efforts being made in the world of skateboarding to achieve gender equality, you seem to have no idea nor concern for such efforts. You have no idea if you're getting your feelings hurt over the standard kinds of criticism that have always kind of gone on in the art and academic worlds. A lot of skater girls get the same kind of harassment just for attempting to hold their own space in their own community. You've shown that you've taken no account of the actual social dynamics and attitudinal tendencies of the actual skate community. With so many artists in the skateboarding community who could be having their art displayed, this seems like nothing but exploitation. It's really not that good nor revolutionary. It's conceptually and morally conservative with imagery intended to shock. It's no better than punk art, and I'd argue it's worse as it is an indicator of our capitalistic and profit-centered market forces.						
W 40	@seejaneskate	@blackholekitty good point. Why wasn't a skater artist tapped for this project? Especially one from an underrepresented community? Unfortunately we all know why, it's the same reason this work got through in the first place: there is only room for certain kinds of voices in the art "industry."						
W 40	@111ii777777iii	God men artists are ignorant it is unbelievable						
W 40	@belascophoto	It bothers me so much how mediocre many cis white men are. THIS is your "art"? Really? Their standard of operation when they get platforms for their work time after time is nothing but damaging to women and communities of color. How do they continue to have access to platforms like @pier15skatepark when there are thousands of BIPOC female and non-binary artists who actually NEED their voices seen, heard, honored? The "work" should not only be taken down but replaced with art done by marginalized communities.						

Dubbele standaard			Niet		
		Wel			Niet
w39	@chefmattbcn	If it was all photos of men no one would care	W 39	@hol_ainegue	The people who are either defending this or are okay with this are mostly men and that says something
w39	@chefmattbcn	@jvrgs1 then dont skate there? All this talk about women feeling safe... This is an extreme sport. Safety goes out the window when you ride anywhere no matter whats on the floor. If this was a park full of men photos no one would give two shits and I wouldn't even be aware of it	W 39	@tilly_yoyo	Run the same event with the pics of male equivalent then they might understand why this is a wrong-headed way to highlight the issue with cosmetic surgery. Looks like they completely misjudged the current discussion. Get an education & catch up
w39	@chefmattbcn	@jvrgs1 these dutch women have no issue with bodies being sold in windows like cuts of meat but as soon as you make a skatepark with women photos there's out cry. Pathetic	W 39	@disasterfred	@chefmattbcn I know myself and I know that you are wrong. I woud and I did in the past call out prick no matter the gender.
	@landensworld	@disasterfred being accepting doesnt mean dismissing men jus because theyre men. I guarantee that if a woman did the same thing about men then you would call it empowering. Tell me honestly that im wrong...?	W 39	@ryanallan	@_bombal_ typical shit response swinging it back to "look how men are treated" - put your fragile ego in check.
W 39	@_bombal_	most of the time an artist tries to hit an emotion or feeling... not much more and to me women who try to look like the perfect pornstar or whatever they think is pretty or try to stay pretty as long as you can for what or who... they want to be seen as a perfect sexdoll or something so who or what are you defending here...? @wearenotaplayground do you even realize how women like this behave(towards men)	W 39	@jvrgs1	@chefmattbcn still would be a bit disturbin, don't want to look at faces when I'm trying to enjoy a session haha. It's not welcoming to female skateboarders. Imagine they had a park that somehow offends men(even though we probably wouldn't care beside the fact we can skate that park haha) .
W 39	@dddavidflint	@winnifred_j so uh, when women say "this is abusive" I shouldn't support their voice? You should google what an ally is and their role.			

Misogynie Wel		Misogynie Niet			
W 39	@maximum_torture	@chefmattbcn I'm so glad so many projects have been created for the incredible violence steel sees! I'll make sure to be very careful with my grinder at work next time I'm building skateparks that don't encourage violence against women. 🙏	W 39	@chefmattbcn	@ Don't go skating any curbs or rails because it could encourage violence against steel and masonry 🙏
W 39	@iamasterrdavid	@ulla_brita89: you said! it's shit!!!! maybe get acquainted fully by reading up on it?	W 39	@stoorzendert	I muted at 'a mostly white cis male audience' since what comes after something like that is never unbiased. Anyways, I get why it's controversial, successful troll is successful. But if you see this as an attack on women, you're not getting it. You can't justify the current 'beauty' standard of tweens getting botoxed and plastic surgery by saying they all have body dysmorphia or that they were forced to do this by male beauty standards. Take some responsibility ffs, look at the Kardashians and programs like Ex on the beach. It is not mocking the mentally ill, it is social commentary on a ridiculous fashion trend, imo bodyshaming at best... or worst. Yes they could've added synthol guys or something aswell, but then who would bat an eye over this? You're now giving it all the attention they hoped for.
W 39	@jvrgs1	@chefmattbcn maybe if you take off your blinders you'll have a broader view. You obviously have a problem with females based on your previous comments with Dutch women tbh. Idk man, you have one life and to be real with you they're making the best of it (them being happy with there job) so should you. Have a good day chef!	W 40	@chefmattbcn	@maximum_torture don't go skating on any wood because you are encouraging deforestation.
W 40	@maximuntorture	@chefmattbcn so why care about what it's and calling people snowflakes for standing up against encouraged violence. It'd be pretty cowardly to not stand up.	W 40	@chefmattbcn	If you women weren't stupid enough to get your face altered this project would not exist. Nothing to do with men. It's down to your own ego and not being able to accept yourself as a person. (X) if you think rubbing your rubber wheels over some ink on the floor encourages violence you are a total snowflake.
W 39	@kafadarova	Gross and it needs to be removed.		@alecmartensg	no i dont im 17 lol its a shame yall dont hav anything better to do instead of hating on a skatepark and people that u never been to and met
W 39	@melmilesart	K but seems like you're the mad one here lol hope you learn better once you're older :)		@joshuafens	@claratenberge lmao you sound dumb af. females feel unsafe? Then explain why there are a lot of females skating yesterday? And btw they dont have to feel unsafe, its not like we skaters will make them unsafe lol
W 39	@disasterfred	@joshuafens those womens are victims of the system. Unrealistic standard of beauty and body shaming are a tool that the plastic surgery industry is using to prey on those womens. More shaming will not help anything.		@_bombali_	@mwepunt If u stop about telling me what kind of art this is and what is not because that because that makes no sense to me either.. there are worse things in this world going on than this good luck fighting your feminism...
W 39	@disasterfred	@Shaming womens for trying to fit the mold that society are pushing on them is not a statement against plastic surgery.			
W 39	@kijkem	You are right. You don't get it, man.			
W 40	@disasterfred	@chefmattbcn no one force you to watch their face if you dont want to. You can ignore it like peoples do with misogyny, domestic violence or the environment crisis. Still bullying them wont fix anything.			
W 39	@disasterfred	@landensworld Being accepting doesnt mean we have to support all kinds of misogynistic opinions.			
W 39	@claratenberge	@joshuafens that female skaters do still skate there doesn't mean they enjoy the artwork. Where else should they go if they want to skate? And yes, maybe some of them truly don't mind this 'artwork'. But the fact that more than 2000 people signed the petition shows that enough people don't feel comfortable about this so called art. And I prefer if you don't call me 'dumb af'. Let's keep it polite shall we.			
W 39	@smash_the_skatriarchy	Love it. So well put. Thank you for for all the work you've put in to bring us together over this issue. It's lovely to be part of a global community taking a stand against misogyny in skateboarding ❤️❤️❤️			
W 39	@fingerprint_graphics	Please post a pic of the park once removed so we (who are from different places) can see it has been taken down. Thank you for stepping up and fighting this kind of misogyny! ❤️			
W 39	@cassartdra	@kijkem hi, as a Dutch person myself, I completely agree with the openness of our culture to discuss "taboo" subjects. However, if this piece is a fight against plastic surgery overall, why are there only women represented in this installation? And why, of all topics to fight against, is he putting so much effort into taking down plastic surgery? Certainly there's much bigger issues going on right now that we can use art to take down with. Incorporating a skatepark into an art piece is an awesome concept that could easily be used for another more significant topic. I feel this is a wasted opportunity.			
W 39	@mwepunt	@_bombali_ You rly have no idea, do you? I would strongly suggest you put that misogyny back where it came from, it's not a good look for you. You only have to take a look around to see what the cis-male world wants us all to look like, and if we don't look like that "we'll never amount to anything". And to make matters worse, if we do look like that, we "want a raise" or "she's probably sleeping around to get higher up". It has nothing to do with the sex industry bc those workers have vastly different looks as we all do. Your comment is saddening and I hope someday you'll see, before your kid goes through the same shit I have been through.			
W 39	@mwepunt	Very well put! Maybe even worse: the artist is probably proud of himself for creating such a ruckus.			
W 40	@melmilesart	thank you, it has been sad to see so many ignorant defences of this piece			
W 40	@dirkkiddirk	@corallexth It gives young boys and girls the message that's okay to trash women they think look monstrous			

Verantwoordelijkheid en verwachting tegenover tentoonstelling					
W 39	@casey_venegas	@breda_photo your "apology" about how offensive this "art" was means nothing. Remove the art.			
W 39	@kristinakooma	@breda_photos like who are you sitting in there at the photo festival committee seems like you really didn't think this through. I don't seriously get why you even getting any fund to pay the artist for this kind of bullshit. You are ignorant people living in your own ignorant bubble. Educate yourselves and understand why people are bombarding you with comments to take the installation down there is a reason for it in.			
W 39	@smash_the_skatriarchy	"However, when taken overboard, these surgeries can result in deformation and transforms mankind into monsters." How did this statement even get approved? Deformations?! Monsters?! Holy mackerel. "All need to take some time to deepen and learn about the damage this whole fiasco causes. Deepen on it till you can apply what you've learned to future choices. Offering a weak-sauce apology with no steps towards transformation isn't going to cut it anymore. You cannot just run us over anymore.			
W 39	@samcivitarese	We need to continue to stand up for womxn in skateboarding, and in general 🙏 So crappy that this disgusting project was even permitted.			
W 40	@margaritaoooo	🙏🙏🙏 thank you for your hard work and your nuanced discussions and arguments. So happy to see this taken down and shame on @breda_photos for their non-statements and inability to publicly recognize the violence and deep misogyny of this work			
W40	@maximum_torture	@corallexth I hope you never experience violence. @wearanotplayground does not benefit monetarily from the fact that skateboarding is a male dominant sport, that has predators and abusers who profit off the misogyny in the skate community. The fact this project got all the way to being open to skate and somehow sold tickets is the invitation for dialogue. Hiding behind cancel culture just shows when someone does something wrong they can't take accountability. @erik_kessels @breda_photo played victims and can't hide behind 'censorship' artists have faced backlash for missing the mark before this ain't new. Concede, the installation is being removed, hopefully it will create jobs taking all those vinyl stickers off since your so worried about your community			
W 39	@marco.kkkkkk	you are an awful organisation. You have a certain public and educational responsibility and you completely discredit yourself by what you chose to show. No statement in the world can make this better or undone, it's only further provoking and causing further damage, especially to your reputation. Do your homework, go educate yourself. Art is no excuse -- we also can't come to your fair and vandalize and call it art just because we have such a degree and such a reputation.			
W 39	@impactskateclub	There aren't adequate words for how tone-deaf and sickening this is. Everyone involved should be embarrassed and deeply ashamed. Good Lord.			
W 39	@catherinelosing	I'm not shocked by this artwork being dreamt up by some millionaire advertising executive. What I am shocked by is how it got through @breda_photo's curatorial process and into production.			
	@brontorawr	@breda_photo Yeah but did you take the installation down?!			

Intentie weegt zwaarder			Interpretatie weegt zwaarder		
W 39	@kijkem	@tilly_yoyo: This is not America and I reckon you have never even been here. Yet here you are, with your opinion, telling people to 'get educated'. I'll take a moment to educate you. We use art to provoke thought and discussion to help shape our culture. This is part of a city-wide photo art festival. One of the problems we have is that extreme plastic surgery, once purely alien weirdness from those crazy yanks, is slowly becoming a problem for us too, pushed by American media like Kardashians and by various American influencers. The reality is that it is first and foremost a problem for young women. Not many men fall in to this trap at this time. See this installation as a demonstration on the idiocy of that trend.	W 40	@lucifear297	@coralixth sigh. By asking other people, be it adult men or young male children (the only ones who did 'destroy') to wreck the face of a woman = violence against women the whole 'art' people was to incite violence, literally the definition of the 'art'. Telling men they should enact violence. A woman or woman is free to alter their face WHICH is their BODY and THEIR choice and not for a WHITE MAN to dictate that its social media to blame. So to repeat. Asking people to 'Destroy' and smash a woman's face is inciting violence. Not too sure how to put that in any lower layman's terms, I don't speak single digit IQ....if you are not bothered by this, then you are lucky to be so ignorant.
W 39	@tilly_yoyo	@zoe_girl_1 Organiser intended to raise an alarm on the normalisation of plastic surgery - on its own is a legit point - but they totally misjudged the delivery & ended up mobbed online :P I'd say their intention was well-meant but the method was naive, over-simplistic & inappropriate that of 5yr old kid. I'm not angry with the prj now that they explained the concept, just embarrassed with their poor beliverry & feel even sorry for them 🙄	W 40	@dirkriddirk	@coralixth If the faces are so random where are the male looking ones? 40 female faces but no male looking faces? Sorry, that's not random. And the algorithm is no excuse to not look critically at it's output.
W 39	@kijkem	@vegetable_shredder Keep your American influenced skateboard culture on your continent please. This is our skateboard culture, coming from a place that does not try to forcefully hide uncomfortable facts until it all boils over and people get shot. Instead, we make art installations that provoke discussion. Like, for example, this one right here.	W 40	@hol_ainegue	@kurtvaert dude, the execution itself is the main point, it IS insensitive. It's boycotting for the inappropriate way they even made this. It's not censorship at all. It may not be sexist, but it's still suggesting that men can bash a woman's appearance. That itself should be the reason this should be condemned.
W 39	@kijkem	@disasterfred I would like to point out that this (my city) is not America. It's pretty damn far from it. Plastic surgery culture like in the US is still alien to us. It is not a reality like it might be or you. It is something we can still fight against. This artwork is part of that fight. It is food for thought and matter for discussion. Also, this installation is part of a city-wide photo festival. All over town you will encounter thought provoking confrontations with reality. As I said, this is not America. This is our Dutch culture. We do not hide uncomfortable facts. Instead, we speak.	W 39	@lilysumay	there is men who have botched faces too, why does it have to be only women? I agree tho it's wrong all together and the title alone is problematic. Definitely can encourage violence against women.
W 39	@_bomball_	@mwepunt I stay with the fact hes an 'artist' and yes they sometimes make things that upset people, make them laugh, make u feel happy or a bit sad or whatever. I dont like this as art either... so good luck with all the art where women are in... its not like this going to stay forever... if this is like so wrong its like your saying Charlie Hebdo was killed for good reasons	W 40	@armyhenshaw	@rick_skates why didn't they do that to male and female? Can't argue with stupid people you guys are dumb af 🙄
W 39	@kijkem	@judequee Wow, run from The Netherlands. That makes it more puzzling. If this gets taken down, you have opened the door for other groups to take other installations down, like maybe Mohan Versteegen's installation about an inclusive military. Is that what you want? That, instead of exploring issues, we take artwork down the old authoritarian way? Also, this piece is not against plastic surgery nor do I have a problem with that. It speaks about EXTREME plastic surgery (typed in capitals because you have missed it in my other comments, hence bringing up your mother's scar as if that has anything to do with this, just like my stance in the pete-discussion is irrelevant, and only brought up by you to reflect the discussion).	W 39	@tilly_yoyo	Skaters may not care but outwardly this sort of display & event will be considered as skaters endorsing mocking of female with plastic surgery. It'd be very different if the pics were a mix of male/female ratio 50:50. WHY just female? The underlying notion is that "it's OK to mock female but leave men alone" if they're gonna mock plastic surgery, mock men/women equally. Botched dic enlargement & steroid abuse anyone?
W 40	@_bomball_	@mwepunt No real points?? Im not here to win anything or something I have no need changing your mind or whatsoever. Hes an artist, its a freedom of speech, a freedom of being 'creative' 99% of the people think persons who look like this their faces are destroyed already, skaters destroy things whatever... its gone in 6 weeks go pop a champagne bottle then.	W 39	@tilly_yoyo	Resident in the UK so not far away (& yes I visited NL a while back(x)). Mocking the victim of social condition is not helping. You could go after the ones promoting unhealthy trend in the 1st place. Fundamentally WHO ARE U TRYING TO HELP WITH THIS? Can't quite see other than feeling better about yourselves by mocking psychologically vulnerable people. Maybe that's not what you intended, but just because you didn't mean it doesn't justify everything (if life were so simple lol). Your objectives is not clear and sending out the wrong kind of message under the current discussion on this topic soz.
W 40	@coralixth	@dirkriddirk women? or random faces that have been created by algo rhythm? I doubt you quite understand what the concept is about. the artist never said the looks are monstrous, you just did instead.	W 39	@disasterfred	@joshuafens Mabe he should have chose more photos of mens if he did not wanted us to think he mock and degrade womens...
W 40	@dirkriddirk	@coralixth You are just reaching. Please don't presume what I do and do not understand. The artist used the word monsters literally on the original text. You are not informed	W 40	@disasterfred	@_tonut Well the artist made a projet that shame a group of peoples who have plastic surgery. The photos are all resembling of womens. In is art, he do not speak about body disomorphia, the pressure those womens feel from society to look a certain way or about the doctors preying on the insecurity of peoples. He only ask peoples to destroy the face of the victims. Placing this projet in a space were womens already ar in minority and make them feel unsafe and unrespected. This is insulting and i am glad it is out.
			W 40	@dirkriddirk	@coralixth If the faces are so random where are the male looking ones? 40 female faces but no male looking faces? Sorry, that's not random. And the algorithm is no excuse to not look critically at it's output.
			W 39	@dddavidflint	That's not how women view it, and audience response matters. Keep whatever you want, just know how it reflects on your gallery
Locatie					
W 40	@darksardavross	I get what the artist is trying to say but a skatepark is not really the place to say it to be honest. This sort of thing belongs in an art gallery. Although it's kinda sad that the artist has chosen exclusively female face's to destroy as men have also had their faces destroyed by plastic surgery gone wrong. Which is kinda what I think that the artist is trying to say here. But like I said earlier, The Skatepark is not the place for this sort of thing. Skateboarding has enough negativity around it without adding to it. But unfortunately. As always. Money talks I guess.....			
W 39	@tilly_yoyo	@joshuafens p.s. holding a public event carries different degrees of responsibility. That's another factor. This might be ok in a private drinking banter but officially declaring the same to the wider society would be considered inappropriate, totally misjudged imo.			
W 39	@disasterfred	@joshuafens womens are already in minority at the sk&park and it is harder to feel at home and welcome when there is a full "art" display mocking womens and asking peoples to destroy them.			
W 39	@disasterfred	@chefmattbcn Body disomorphia is a mental health problem. A problem that will not be fixt by shaming the victims. The surgeon have some responsibility. At one point, you are supposed to said no. I have no sympaty for the doctors who choose to do those surgery and for judgemental prick like this "artist" who decide to shame the victims and ask peoples to "destroy their face" (a violent act), for the sk&park owner who decided to host the event when skateparks are already a place were womens are a minority, for the skaters who find if funny and skate it and for you.			
W39	@vegetable_shredder	@kijkem why is being open and accepting to those wanting to skate "american culture" that should just be common decency. And when you say "art", do you really think it's art to put down others as a form as a statement. It's stupid, keep skateboarding as skateboarding. Not a tool used to belittle.			
W 39	@kijkem	@zoe_girl_1 May be better. But now I think most importantly they should have never used a skatepark. because now people that just want to skate are confronted with and even made part of a piece of highly controversial art.			
W 39	@claratenberge	@joshuafens how do you know how I spend my free time? And that they got a lot of money is not the point, they could have chosen another artwork that would have made them money. An artwork that doesn't make female skaters feel uncomfortable and unsafe. It's a public space, it should have an inclusive vibe			

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd "vertaalplagiaat");
- het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat.

Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Joëlle Hopman

Studentnummer: 6521096

Plaats: Amersfoort

Datum: 17 juni 2021

Handtekening: